

БАНК АЖБОРНОМАНИ

БАНК ХОДИМЛАРИ, ИШБИЛАРМОНЛАР ВА ТАДБИРКОРЛАР ГАЗЕТАСИ

1995 йил январдан бошлаб нашр этилмоқда

№ 49 (552) 2006 йил 6 декабр

Конституция кунин билан табриклаймиз!

3

Конституция — қонунчилик ривожининг кафолати

5-6

АТ «Ипотека-банк»и акцияларининг 2-эмиссияси рисоласи

7

Хитой банк оламининг тўрт устун

“ФАЛЛАБАНК”НИНГ БАЙРАМОЛДИ ТАКЛИФЛАРИ

Акциядорлик-тижорат “Фаллабанк” Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг 14 йиллиги муносабати билан мамлакатимиз аҳолиси учун “Sovg’a”, “Mehr” ва “Sarmoya” каби янги турдаги омонатларини жорий қилди.

Йиллик 18 фоиз устама тўлаш шарти билан қабул қилинган мазкур омонатлар бир-биридан нафақат сақланиш муддати, балки фоиз тўловлари билан ҳам фарқланади. Жумладан, “Sovg’a” омонатиға маблағ қўйган шахсга банк фоиз тўловларини олдиндан тўлаб берса, “Mehr” омонатиға фоизларни ҳар ойда олиш мумкин. Шунингдек, бошланғич бадал суммаси 500 минг сўм бўлган “Sovg’a” омонатининг муддати 3 ой, “Mehr”ники эса, 6 ой (дастлабки тўлов 100 минг сўм) қилиб белгиланган.

Сақланиш муддати 1 ой бўлган “Sarmoya” омонатчиларига фоизлар омонат муддати тугагандан сўнг берилади. Мазкур депозитга қўйиладиган бошланғич бадалнинг энг кам миқдори 100 минг сўмдир.

Умуман, бугунги кунда 20 га яқин жозибадор омонат турларидан самарали фойдаланиб келаётган “Фаллабанк” омонатчилари сони жорий йилнинг 1 ноябр ҳолатига 42 мингга етди.

Зарина УСМОНОВА.

ҲАР ТОМОНЛАМА ЎСИШ КУЗАТИЛДИ

ЎЗБЕКИСТОН БАНКЛАРИ АССОЦИАЦИЯСИ
“АХБОР - РЕЙТИНГ” БАНКЛАРАРО РЕЙТИНГ КОМПАНИЯСИ
ТОМОНИДАН ЎТКАЗИЛГАН ЎЗБЕКИСТОН ТИЖОРАТ БАНКЛАРИ
ФАОЛИЯТИНИНГ 2006 ЙИЛ III ЧОРАГИ ЯКУНЛАРИ БЎЙИЧА
РЕЙТИНГ НАТИЖАЛАРИ

2006 йилнинг III чораги якунлари бўйича ўтказилган рейтингда 21 та тижорат банки иштирок этди. Рейтингда иштирок этган тижорат банкларининг 2006 йилнинг 9 ойи мобайнидаги фаолиятининг якуний рейтинги 34,99 балли ташкил қилди (2005 йил 9 ойлик якунлари бўйича - 30,29 балл). Ўтган давр мобайнида тижорат банклари рейтингининг таркибий қисми бўлган кўламлилиқ, ишончилиқ ва рентабеллик кўрсаткичларининг ўсиши кузатилди.

Кўламлилиқ кўрсаткичининг қиймати 9,20 балдан 12,42 балга ўсди. Ушбу кўрсаткичнинг ижобий динамикасиға тижорат банклари жами активлари ва даромадларининг ортиши сабаб бўлди. Рейтингда иштирок этган тижорат банклари активлари ўтган давр ичида 40%га ўсди. Жалб қилинган маблағларнинг 45,0% га ўсиши банклар актив операциялари ҳажмининг кенгайишини таъминлади. Бу ўз навбатида тижорат банкларининг умумий пасивларида мажбуриятларнинг салмоғини 87,8% дан 88,9% га ортшиға сабаб бўлди.

Номолиявий сектор депозитлари ва жалб қилинган ссудалар банклар актив операцияларини молиялаштиришнинг асосий манбаи ҳисобланади. Уларнинг

умумий ҳажми банкларнинг умумий мажбуриятларининг 82% ини ташкил қилмоқда (2005 йилнинг худди шу даврида 80,8%). Тижорат банкларининг депозит базиси кенгаймоқда. Таҳлил қилинаётган давр мобайнида жами депозитларнинг қолдиғи 63,6% га ортди ва уларнинг банк мажбуриятларидаги улуши 46,6% дан 53,9% га ўсди. Депозитларнинг ўсиши талаб қилиб олингунча (77,7%) ва муддатли (25,1%) депозит ҳисобварақлари қолдиқларининг ортиши эвазига юз берди ва уларнинг умумий депозит қолдиқларидаги салмоғи мос равишда 67,5% ва 24,7% ни ташкил қилди. Жамғарма депозитлари қолдиқларининг 132,9% га ўсиши кузатилди ва уларнинг умумий депозитлардаги улуши 7,6% га етди.

Таҳлил қилинаётган давр мобайнида бошқа банклардан жалб қилинган маблағлар 59,8% га ва жалб қилинган ссуда маблағлари 17,5% га ортди, аммо уларнинг жами мажбуриятлар таркибидаги улуши 36,6% дан 31,2% га камайди. Бу миқозларнинг банклардаги депозит ҳисобварақлари қолдиқининг нисбатан юқори суръатларда ўсиши билан изоҳланади.

(Давоми 2-бетда).

Чет эл валюталарининг сўмга нисбатан курси

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2006 йил 5 декабрдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек, божхона ва бошқа мажбурий тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:*)

1 Австралия доллари	972,22
1 Англия фунт стерлинги	2443,77
1 Дания кронаси	220,91
1 БАА дирҳами	336,61
1 АҚШ доллари	1236,29
1 Миср фунти	216,42
1 Исландия кронаси	18,30
1 Канада доллари	1080,30
1 Хитой юани	158,00
1 Кувейт динари	4275,31
1 Россия рубли	46,99
1 Украина гривнаси	244,81
100 Ливан фунти	81,87
1 Малайзия ринггити	344,75
1 Норвегия кронаси	201,89
1 Польша злотийси	433,15
1 Сингапур доллари	801,02
1 СДР	1867,85
1 Туркия лираси	851,32
1 Швеция кронаси	182,51
1 Швейцария франки	1034,90
1 ЕВРО	1646,00
10 Жанубий Корея вон	13,33
10 Япония иенаси	106,81

*) Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.

ЎЗБЕКИСТОН БАНКЛАРИ УЧУН КРЕДИТЛАР

Ўзбекистоннинг учта банки – «Ипотекабанк», «Ўзсаноатқурилишбанк» ва «Асака» банки – кичик бизнес ва тадбиркорлик секторидаги лойиҳаларни молиялаш учун Ислон тараққиёт банки (ИТБ)нинг 15 млн. АҚШ доллари миқдоридаги кредит линиясини жалб этишни мўлжалламоқда, деб хабар қилинди Ўзбекистон банклари ассоциациясидан.

Кредит линиясини ажратиш ҳақидаги дастлабки келишувға мамлакатлар бўйича операциялар биринчи департаментининг директори Анвар Хананий бошчилигидаги ИТБ миссиясининг Тошкентга ташрифи вақтида эришилди.

Келишувға мувофиқ, кредит линиясининг 3 млн. АҚШ долларини «Ипотекабанк»ка, 4 млн. АҚШ долларини «Ўзсаноатқурилишбанк»ка ва 8 млн. АҚШ долларини «Асака» банкига бериш режалаштирилмоқда. Умумий кредит битимини имзолаш келаси йил феврал ойиға мўлжалланган. Мазкур банклар ИТБдан биринчи марта кредит жалб этаётганлиғи сабабли, маблағларни иккита барабар транш билан ажратиш режалаштирилмоқда. Биринчи транш умумий битим имзолангандан кейин дарҳол, иккинчи транш кредитнинг биринчи қисми ўзлаштирилгандан кейин очилади.

Кичик хусусий тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш ИТБнинг Ўзбекистондаги устувор фаолият йўналишларидан биридир. 2004 йилда ИТБ кичик ва ўрта бизнес секторидаги лойиҳаларни молиялаш учун ЎзР ТИФ Миллий банкига 15 млн. АҚШ доллари миқдорида кредит линияси очган эди ва бу линия ҳозирги пайтгача батамом ўзлаштирилди. ИТБ миссиясининг ҳозирги ташрифи жараёнида ТИФ Миллий банкига 20 млн. АҚШ доллари миқдорида иккинчи кредит линиясини очиш ҳақида келишувға эришилди.

2003 йилдан бошлаб бу банк Ўзбекистонга ижтимоий соҳа, энергетика, инфратузилма ва хусусий тадбиркорликдаги тўққизта лойиҳани амалға ошириш учун Ўзбекистонга жами 114 млн. АҚШ доллари берди.

«Туркистон-пресс» НАА.

АҚШ доллари ва евронинг ваколатли банклар томонидан айирбошлаш шохобчаларида 2006 йил 5 декабр ҳолатига ўзбек сўмиға нисбатан жорий этилган курси

Банк номи	АҚШ доллари		Евро	
	Харид	Сотиш	Харид	Сотиш
ЎзР ТИФ МБ	1245,00	1247,00	1646,00	1666,00
“Асака” банки	1245,00	1247,00	1647,11	1655,00
“Ўзсаноатқурилишбанк”и	1245,00	1247,00	1647,00	1657,00
“Пахта Банк”	1245,00	1247,00	1658,00	1660,00
“Халқ банк”и	1245,00	1247,00	1646,00	1660,00
“Ипотекабанк”	1245,00	1247,00	1647,00	1655,00
АБН АМРО банк МБ Ўзбекистон А.Ж.	1245,00	1246,00	1655,00	1657,00
“UzKDBбанк”	1240,00	1247,00	1646,00	1671,00
“Фаллабанк”	1245,00	1247,00	1646,00	1652,00
“Трастбанк”	1245,00	1247,00	1646,00	1656,00
“Алп Жамол банк”	1245,00	1247,00	1655,00	1660,00
“Алоқабанк”	1245,00	1247,00	1646,40	1671,10
“У-Т банк”	1245,00	1247,00	1650,00	1670,00
“Туронбанк”	1245,00	1247,00	1650,00	1665,00
Ўзбекистон-Германия “Савдогар” АТБ	1245,00	1247,00	1646,00	1660,00
“Ипак йўли” банки	1245,00	1247,00	1657,60	1660,26
“Микрокредитбанк”	1245,00	1247,00	1658,00	1660,00
“Туркистон” банк	1245,00	1247,00	1620,00	1675,00
“Даврбанк”	1245,00	1247,00	1635,00	1655,00
“Кредит-Стандарт” банки	1245,00	1247,00	1646,50	1670,00
“Капитал банк”	1245,00	1247,00	1646,00	1670,00
“Содерат банк”	1245,00	1247,00	1623,00	1643,00
“Хамкорбанк”	1245,00	1247,00	1646,00	1666,00
“Универсалбанк”	1245,00	1247,00	1657,00	1660,00
“Парвинабанк”	1245,00	1247,00	1648,00	1650,00

ИЛМ-ФАН ТАРАҚҚИЁТИДАГИ МУҲИМ ҚАДАМ

Республикада солиқ соҳасида амалга оширилаётган ислохотлар иқтисодийнинг барча тармоқларида тараққиёт мезонларини белгиловчи омиллардан бўлмоқда. Жумладан, яқинда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси томонидан Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексига киритилган ўзгартиш солиққа оид қонунчиликни янада такомиллаштириш йўлидаги навбатдаги қадам бўлди.

Бу ҳақда батафсил маълумот олиш мақсадида Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Бюджет ва иқтисодий ислохотлар қўмитаси раисининг ўринбосари Равил СОБИРЖОНОВ билан суҳбатлашдик.

- Равил Солиҳович, Солиқ кодексига ўзгартиш киритишни тақозо этган асосий омиллар нималардан иборат бўлди?

- Яқин вақтларга қадар мамлакатимизда илмий-тадқиқот ва илмий-техник ишланмаларни давлат бюджетининг молиялаштириш механизми грант тизими асосида амалга ошириб келинган эди. Илмий-тадқиқот муассасаларида 2003-2006 йилларга мўлжалланган илмий-техник дастурлар доирасида қишлоқ хўжалиги, соғлиқни сақлаш, кимё саноат ва иқтисодийнинг бошқа соҳаларида қўлланилиши мумкин бўлган муҳим илмий натижаларга эришилди.

Лекин, шунга қарамай, илмий-техник салоҳиятнинг ривожланиш даражаси шу кунинг талабларига, мамлакатда олиб борилаётган иқтисодий ва ижтимоий-сиёсий ислохотлар суръатига тўлиқ жавоб бермаётган эди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 7 августдаги "Фан ва технологиялар ривожланишини мувофиқлаштириш ва бошқаришни такомиллаштириш чора-тадбирлари

тўғрисида"ги Қарори мамлакатда илмий дастурларни шакллантириш ва амалга ошириш, илмий-техник ишларни молиялаш механизми тубдан қайта қуришга асос бўлди.

Ушбу қарорга мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Илмий-техника тараққиётини мувофиқлаштириш кенгаши ва унинг ижрочи органлари - Фан ва технологиялар маркази ҳамда йирик илмий ва инвестициявий лойиҳаларни экспертизадан ўтказиш кенгаши тугатилиб, унинг ўрнига Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузурида Фан ва технологияларни ривожлантиришни мувофиқлаштириш қўмитаси ташкил этилди.

- Солиқ кодексининг 71-моддасига киритилган ўзгартириш натижасида фан ва технологиялар бўйича ўтказилган тадқиқотлар юзасидан давлат бюджетидан ажратилган маблағлардан қўшимча қиймат солиғи олинмайдими. Шундай экан, уларни молиялаштириш механизмида қандай ўзгаришлар юзга келадими?

- Юқорида таъкидлаб ўтганимдек, Вазирлар Маҳкамаси

ҳузурида Фан ва технологияларни ривожлантиришни мувофиқлаштириш қўмитаси ташкил этилди. Унинг зиммасига фан ва технологияларни ривожлантиришнинг устувор йўналишларини ишлаб чиқиш, илмий техника дастурларини амалга оширишнинг мониторинг қилиш, мамлакат илм соҳасига хорижий инвестицияларни жалб қилиш, халқаро дастурлар ва илмий лойиҳалар танловларида қатнашиш учун кўмаклашиш вазифалари юклатилди. Соҳага давлат бюджетидан ажратилган маблағлар Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан Фанлар академияси, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Халқ таълими вазирлиги, етакчи тадқиқот марказларига, илмий тадқиқот ва тажриба конструкторлик муассасаларига эга бўлган бошқа вазирлик, идоралар ва ташкилотларга тақсимланади.

Ўз ўрнида Фанлар академияси, вазирликлар ва идоралар ажратилган бюджет маблағларини амалга ошириладиган илмий техника лойиҳаларига, илмий техника лойиҳалари экспертизалари натижаларига қараб, танлов асосида мустақил тақсимлайди.

- Бундай тақсимотнинг афзаллик жиҳатлари нимада ва бу юртимизда фан ва технология ривожини учун қандай аҳамият касб этади?

Бундай тақсимот вазирлик ва идоралар учун долзарб илмий техника лойиҳаларини рағбатлантириш имконини яратди. Бу имконият ўз навбатида соҳа учун энг муҳим бўлган илмий изланишларнинг қўламини кенгайтиришга, мамлакат ижтимоий-сиёсий, ижтимоий-иқтисодий жиҳатларида муҳим янгилликларни амалга оширишга кўмак беради.

- Мазмунли суҳбатингиз учун раҳмат.

Эъзоз КАМОЛОВА.

9 ОЙДА \$ 6,5 МЛН. ЎЗЛАШТИРИЛДИ

Сирдарё вилоятининг Оқ олтин тумани қишлоқ хўжалиги инфратузилмасини ривожлантиришни қўллаб-қувватлашга қаратилган ва Осиё тараққиёт банки (ОТБ) иштирокида амалга ошираётган лойиҳа доирасида 2006 йил охирига қадар 10 млн. АҚШ доллари яқин қарз маблағларини ҳамда 8,8 млрд. сўм бюджет ажратмаларини ўзлаштириш режалаштирилмоқда. Ўзбекистон Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги Қишлоқ хўжалиги корхоналарини реструктуризация қилиш агентлигидан шу ҳақда хабар беришди.

Агентликдан аниқлик киритишларича, тўққиз ойда 6,5 млн. АҚШ долларига яқин маблағ ўзлаштирилган. Ана шу маблағлар ҳисобидан ирригация-дренаж инфратузилмаси тикланди, ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилашга қаратилган ишлар амалга оширилди. Шунингдек, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқарувчиларининг чиқимларини камайтириш, қишлоқ хўжалиги зараркунандаларига қарши курашнинг қимматбаҳо кимёвий дориари ўрнига биологик усулдан фойдаланишни кенгайтириш чоралари кўрилди. Трихограмма етиштириш бўйича баҳоси 20 минг АҚШ доллари тенг бўлган импорт линия сотиб олинди ва монтаж қилинди.

Умуман, тўрт йил мобайнида 52 минг гектар майдонни эгаллаган Оқ олтин туманида 900 дан ортиқ фермер хўжалиги ташкил этилиб, улар 15 та ассоциацияга бириктирилди, сувдан фойдаланувчиларнинг 10 та ассоциацияси ўз фаолиятини бошлади. Фермерларга хизмат кўрсатаётган муқобил машина-трактор парклари 72 дона замонавий қишлоқ хўжалиги техникаси билан таъминланди. Ерларнинг мелиоратив

ҳолатини мониторинг қилиш бўйича энг янги немис ускуналари билан жиҳозланган лаборатория очилди. Лабораторияда вилот гидромелиорация экспедицияси ва Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси ҳудудий бошқармасининг махсус таълим олган мутахассислари ишламоқда.

Оқ олтин тумани қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришни ва маркетингни ташкил этишнинг, етиштирилаётган экинлар ҳосилдорлигини ҳамда фермерлар даромадини кўпайтиришнинг янги усуллари синовдан ўтказиш ва жорий этиш мақсадида танлаб олинди.

2002-2008 йилларга мўлжалланган ушбу лойиҳанинг баҳоси 72 млн. АҚШ доллари тенг бўлиб, Осиё тараққиёт банкининг 36 млн. АҚШ доллари миқдоридаги кредитини ўз ичига олади. Бу кредит беш йиллик имтиёзли давр билан бирга 25 йил муддатга берилган. Лойиҳа ишлари, шунингдек, Ўзбекистон ҳукуматининг 35 млн. АҚШ доллари ва бенефициарларнинг 1 млн. АҚШ доллари миқдоридаги маблағлари ҳисобидан ҳам молияланмоқда.

«Туркистон-пресс» НАА.

ҲАР ТОМОНЛАМА ЎСИШ КУЗАТИЛДИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Банклар активларининг асосий қисми кредит қўйилмалари ва ликвид маблағларидан иборат бўлиб, уларнинг умумий ҳажми банклар активларининг 85,6% ини ташкил қилмоқда. Кредит қўйилмалари (соф қолдик) таҳлил қилинаётган давр мобайнида 28,5% га ўсди. Шу билан бирга банкларнинг лизинг портфели икки баробарга, яъни 20,3 млрд. сўмдан 47,5 млрд. сўмгача ортди. Банкларнинг ликвид маблағлари ҳажми 68,5%га кўпайди.

Жумладан, банкларнинг Марказий банкдаги ҳисоб-варақлар қолдиғи 131% га ёки 207,4 млрд. сўмга ўсди. Ликвид активларнинг жами активлардаги улуши 26% дан 31% га ортди.

2006 йилнинг 9 ойи мобайнида банкларнинг умумий даромади ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 22,0% га ортди. Банклар умумий даромадларининг 52,2% ини фоизли даромадлар ташкил қилмоқда. Фоизсиз даромадлар таркибида чет эл валютаси билан амалга оширилган операциялардан олинган даромадлар 24,2% га ва кўрсатилган хизматлар учун олинган коммиссион даромадлар 25,4%га ўсди.

Банкларнинг фоизли даромадлари 2006 йилнинг 9 ойлик якунлари бўйича 17,4% га ортди. Ссуда ва лизинг операцияларидан олинган даромадлар фоизли даромадларнинг асосий таркибий қисми бўлиб, уларнинг фоизли даромадлар таркибидаги улуши мос равишда 68,8% ва 8,7% ни ташкил қилмоқда.

Банкларнинг ишончлилик кўрсаткичининг ўсиши кузатилмоқда (таҳлил қилинаётган давр мобайнида ишончлилик кўрсаткичи 46,68 балдан 49,28 балгача ўсди). Ишончлилик кўрсаткичи капиталнинг етарлилик даражаси, активларнинг сифати ва ликвидлик каби кўрсаткичлар билан ўлчаниб, банклар ишончлигининг ортиши ликвидлик (52,86 дан 58,33 балгача) ва активлар сифати (45,65 дан 53,60 балгача) кўрсаткичларининг ўсиши ҳисобига юз берди.

Банкларнинг акциядорлик капитали ўтган давр мобайнида 27,3% га ўсди. Тижорат банкларининг акциядорлик капитали асосан тақсимланмаган фойда (55,7%) ва устав капитали (44,3%) ҳисобига шаклланимоқда. Ўтган

давр мобайнида устав капиталини 41,5% га ва тақсимланмаган фойдани 17,9% га ўсиши кузатилди.

Банкларнинг капиталлашув даражаси барқарорлиги таъминланмоқда. Капиталнинг етарлилик коэффициенти 2006 йилнинг 9 ойлик натижалари бўйича 25,9% ни ташкил қилди, бу эса меъёрий кўрсаткичдан (10%) сезиларли даражада юқоридир. Шу билан бирга ушбу кўрсаткич бўйича банклар ўртасида сезиларли фарқ кузатилмоқда. Хусусан, йирик банклар ичида капитал етарлиги бўйича энг юқори кўрсаткичлар Микрокредитбанк (31,8%), АБН АМРО Банк МБ Ўзбекистон (50,8%) ва Кредит Стандарт (35,6%) банкида кузатилмоқда.

Активлар сифати кўрсаткичининг 45,65 балдан 53,60 балгача ўсиши рейтингда иштирок этган банкларнинг жами активлари таркибида хатарли активлар улушининг камайиши (75,0% дан 65,8% гача) эъвазига таъминланди. Ажратилган ссудалар ва инвестиция қўйилмалари бўйича фоиз ставкаларининг камайиши актив операцияларнинг даромадлигини пасайишига олиб келди (фоизли даромадларнинг даромад келтирувчи активлар ҳажмига нисбати 16,0% дан 13,3% га камайди).

Таҳлил натижаларига кўра, банкларнинг ликвидлиги ортмоқда. Таҳлил қилинаётган давр мобайнида банкларнинг ликвид маблағларининг 68,5%га ўсиши банкларнинг ликвидлик кўрсаткичининг 52,86 балдан 58,33 балгача ортишини таъминлади. Ликвидлик кўрсаткичининг ўсиши нақд пулсиз шаклдаги тўловга қобиллик кўрсаткичининг 42,10 балдан 55,06 балгача ҳамда банкларнинг қисқа муддатли мажбуриятлар бўйича ликвидлик кўрсаткичининг 39,02 балдан 50,90 балгача ўсиши ҳисобига юз берди.

2006 йилнинг III чораги якунлари бўйича тижорат банкларининг соф фойдаси ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 13,6% га ортди ва бу банкларнинг рентабеллик кўрсаткичини 33,69 балдан 42,62 балгача ўсишини таъминлади. Банклар рентабеллиги кўрсаткичининг ўсишига умумий даромаднинг ижобий динамикаси сабаб бўлди. Жорий йилнинг 9 ойи мобайнида банкларнинг умумий даромади ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 14,5% га ўсди.

ЎБА «Ахбор рейтинг» БРК томонидан тайёрланди.

Йирик тижорат банклари фаолиятининг рейтинг баҳолари		
Банклар номи	Якуний рейтинг бади	2005 йил III чораг якунига нисбатан ўзгариши, (+/-) балл
"Кредит-Стандарт" банки	60,62	+0,72
"Ўзсаноатқурилишбанк"	57,66	+4,00
"Пахта Банк"	54,81	+3,22
"Ипотекабанк"	50,59	+12,93
Ипак Йўли банки	43,87	- 0,19
"Ғаллабанк"	42,57	- 3,84
"Тўрабанк"	37,70	+ 8,44
АБН АМРО БАНК МБ Ўзбекистон АЖ	29,30	- 2,40
Ўрта тижорат банклари фаолиятининг рейтинг баҳолари		
Банклар номи	Якуний рейтинг бади	2005 йил III чораг якунига нисбатан ўзгариши, (+/-) балл
"Али Жамол банк"	44,12	- 2,81
"Парвина банк"	40,22	+16,42
"ЎзКДВ банк"	37,96	+4,63
"Ў-Т банк"	27,41	-2,10
"Тўрабанк"	23,87	+0,97
"Савдогарбанк"	21,14	+33,39
Кичик тижорат банклари фаолиятининг рейтинг баҳолари		
Банклар номи	Якуний рейтинг бади	2005 йил III чораг якунига нисбатан ўзгариши, (+/-) балл
"Давр банк"	52,98	+0,36
"Самарқандбанк"	33,64	маълумот йўқ
"Универсалбанк"	16,69	+12,15
"Ўқтамбанк"	15,22	- 3,32
"Туркистонбанк"	11,94	4,54

КОНСТИТУЦИЯ — ҚОНУНЧИЛИК РИВОЖИНИНГ КАФОЛАТИ

8 декабр куни юртимизда мамлакатимизнинг Асосий қонуни - Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг 14 йиллиги нишонланади. Конституция давлатимиз ҳаётининг барча соҳалари, шу жумладан банк секторига оид қонунчилик базасини ривожлантириш учун мустаҳкам замин бўлиб келмоқда.

Конституциямиз преамбуласида айтилганидек, Ўзбекистон халқи ўзининг инсон ҳуқуқларига ва давлат суверенитети ҳолига содиқлигини тантанали равишда эълон қилиб, фуқаролар тинчлиги ва миллий тотувлик шароитида муносиб ҳаётни таъминлашга интилиб, мамлакатнинг Асосий қонунини қабул қилди. Ушбу мақсадларга эришиш учун халқ томонидан сайланган мамлакат раҳбарияти қонун ҳужжатларини такомиллаштириш мақсадида мунтазам иш олиб бормоқда.

Ўтиб бораётган йил ҳам бундан мустасно эмас. Бу йил молия институтларини фаоллаштириш ва шунга мувофиқ фақат мамлакат иқтисодиётининггина эмас, балки унинг ижтимоий ҳаётини ҳам янада ривожлантириш учун мустаҳкам база яратиб берадиган қатор муҳим қонунлар ва бошқа меъёрий ҳужжатлар қабул қилинди. Чунончи, 4 октябрда Ўзбекистон Президенти илгари Олий Мажлиснинг куйи ҳамда юқори палаталари томонидан қабул қилинган ва маъқулланган «Ипотека тўғрисида»ги Қонунни имзолади.

Ушбу ҳужжат ипотекани кредитлаш дастурида қатнашаётган тижорат банклари уй-жой соҳасида узоқ муддатли молиялашни, шу жумладан Ипотекани кредитлашни қўллаб-қувватлаш

жамғармаси маблағларидан фойдаланган ҳолда молиялашни фаоллаштириш имконини беради. Бу эса, пировардида, фуқароларни мамлакат Конституциясининг 36-моддасида мустаҳкамлаб қўйилганидек, мулк ҳуқуқи ва мерос қилиб қолдириш ҳуқуқи билан уй-жой билан таъминлашга қаратилгандир.

Шу йил сентябр ойида Ўзбекистон Президенти «Микромолиялаш тўғрисида» ва «Микрокредит ташкилотлари тўғрисида»ги иккита қонунни имзолади. Бу қонунлар ҳўжалик муносабатларини ривожлантириш учун муҳим аҳамиятга эга бўлиб, гина қолмасдан, шу билан бирга ижтимоий базани мустаҳкамлашга ҳам ёрдам беради. Чунончи, қабул қилинган ҳужжатлар микромолиявий хизматлар кўрсатиш механизмининг тартибга солиди, улар ҳажмининг кўпайиши эса аҳолини иш билан таъминлаш каби ижтимоий муҳим масалаларни ҳал қилишга ёрдам беради. Бу эса, ўз навбатида Ўзбекистон Конституциясининг 37-моддасида белгилаб қўйилган меҳнат қилиш, ишни эркин танлаш, адолатли меҳнат шароитларига эга бўлиш ҳамда ишсизликдан ҳимояланиш ҳуқуқларини таъминлаб беради.

Май ойида қабул қилинган «Истеъмом кредити тўғрисида»ги Қонун кредит олувчи билан уни берувчи ташкилот ўртасидаги муносабатларни тартибга солиш

имконини беради. Бунда, қабул қилинган қонунга мувофиқ, жисмоний шахс бирор бир товарни сотиб олиш ёки хизматлар ҳақини тўлаш вақтида кредитдан ҳам, улар баҳосини тўлашни кечиктириш имкониятидан ҳам фойдаланиши мумкин. Ушбу қонунда ижтимоий йўналиш очик кўриниб туради, чунки у аҳолига турмуш даражасини яхшилаш имконини беради ва уни янада масъулият билан ва самарали ишлашга ундайди.

Жорий йилда Ўзбекистонда ҳаммаси бўлиб, молия-кредит институтлари фаолиятига дахлдор бўлган ҳамда улар хизматини тубдан яхшилаш имконини берадиган 10 га яқин қонун кучга кирди. Давлат раҳбари ва ҳукуматнинг мамлакат иқтисодиётининг ушбу секторига дахлдор фармон ва қарорлари ҳам қабул қилинди. Масалан, жорий йил октябрда Ўзбекистон Президентининг «Қимматли қоғозлар бозорини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Қарори чиқди. Ушбу Қарор молия бозорининг ушбу секторини фаоллаштириш ҳамда шунга мувофиқ, банк активларини диверсификациялаш имконини беради.

Август ойида давлатимиз раҳбарининг «Пластик карточкалар асосида нақд пулсиз ҳисоб-китоблар тизимини янада ривожлантириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Қарори чиқди. Ушбу вазифаларни ҳал қилиш учун пластик карточкалар ҳамда тўлов терминалларини чиқарадиган корхоналар 2010 йил 1 январга қадар зарур материаллар ва дастурий таъминотни импорт қилиш чоғида божхона тўловларини тўлашдан озод қилинди, 2006 йил 1 октябрдан бошлаб

эса, савдо дўконлари учун пластик карточкалар ёрдамида кўрсатилган хизматлар ҳақидан даромад солиғи ёки ягона солиқ тўловини олиш ставкаси пасайтирилди.

«Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида»ги Қонунга мувофиқ, мамлакатнинг бош молия институти шу йил бошидан бери 30 га яқин қарор чиқарди. Бу қарорлар ҳам юқорида кўрсатилган ҳужжатларга мувофиқ, республика банк тизимини янада такомиллаштиришга қаратилди. Масалан, ўтган ойда Марказий банк микрокредит ташкилотларини лицензиялаш тартибини, шунингдек кредит банкларида, кредит уюмларида ва микрокредит ташкилотларида раҳбарлик лавозимларига тавсия этиладиган номзодларга қўйиладиган малака талабларини тасдиқлади.

Марказий банк илгари қабул қилинган ҳужжатларни такомиллаштиришда давом этмоқда. Чунончи, шу йил август ойида битта қарз олувчига ёки ўзаро боғлиқ қарз олувчилар гуруҳига тўғри келадиган хатарнинг энг кўп миқдори ҳақидаги Низомга ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди. Хусусан, тижорат банклари лизинг хизматлари кўрсатганида миқдорнинг лизинг объектидан ўз ўрнида фойдаланишини назорат қилиши, банклар томонидан кўрсатиладиган лизинг хизматларининг умумий суммаси эса биринчи босқич банк сармоясининг 25 фоизидан ошмаслиги керак.

Албатта, юқорида санаб ўтилган ҳужжатлар Конституциямиз қабул қилинганидан бери ўтган 14 йил мобайнида қилинган ишларнинг озгина бўлаги, ҳолос. Бироқ, ҳозирнинг ўзидаёқ ишонч билан айтиш мумкинки, бу ишнинг пировард мақсади ҳамиша мамлакатимизнинг асосий қонунда эълон қилинган фуқароларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларини таъминлашга қаратилган.

Диёр КОМИЛОВ.

KDB
Korea Development Bank
UzKDB Bank

QADRLI HAMUURLAR!

O'zKDB Bank

YOPIQ AKSIYADORLIK JAMIYATI

Sizlarni yurtimiz Asosiy qonuni — O'zbekiston Respublikasi
Konstitutsiyasining 14 yilligi munosabati bilan samimiy
muborakbod etib, shaxsiy hayotingizda farovonlik va tadbirkorlik
faoliyatingizda muvaffaqiyat tilaydi.

**O'zKDB Bank tashkilot va jismoniy shaxslarga
xalqaro darajadagi bank xizmat turlarini taklif qiladi.**

O'zKDB Bank "Visa" to'lov vositasi orqali
hayotingizni yanada farovonlashtiradi.

VISA

“ЎКТАМБАНК”

ХУСУСИЙ ОЧИҚ
АКЦИЯДОРЛИК-ТИЖОРАТ БАНКИ

БУТЎН ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚИНИ
РЕСПУБЛИКАМИЗ

КОНСТИТУЦИЯСИ

ҚАБУЛ ҚИЛИНГАНЛИГИНИНГ

14 ЙИЛЛИГИ

МУНОСАБАТИ БИЛАН САМИМИЙ
МУБОРАКБОД ЭТАДИ.

Банк барчага сўхат-саломатлик
ҳамда Ватанимиз раёнаки йўлидаги
бўёдорлик ишларига
муваффақиятлар тилаб.

Ўзининг янги “Конституция”
номли йиллик 17 фоизли омонатини тақдим этади.

Сақланиш муддати 4 ой бўлган мазкур
омонатга қўйиладиган бошланғич бадал
суммаси 150 000 сўм бўлиб, фоизлар омонат
муддати тугаганидан сўнг берилади.

Банк жомооиси.

ТАРАҚҚИЁТ САРИ СОБИТ- ҚАДАМЛИК БИЛАН

“Ўктамбанк” хусусий очик акциядорлик-тижорат банки аҳолига қулайлик яратиш мақсадида ўзининг янги хизматларини жорий қилмоқда. Жумладан, банк айти пайтда аҳоли эътиборига «Лидер» энг арзон халқаро пул жўнатмалари хизматини таклиф қилмоқда. «Лидер» ҳозирги кунда республикада ягона кам фоизда пул жўнатмаларини амалга оширувчи тизим бўлиб, унда жўнатилган маблағдан атиги 1,5 фоизлик тўлов ундирилади.

Жорий йилнинг 1 ноябр ҳолатига мазкур тизим орқали ўтказилган пул жўнатмалари миқдори 227 минг АҚШ долларини ташкил этди. Бундан ташқари, “Ўктамбанк”нинг барча пул ўтказиш шохобчаларида Western Union, Contact каби бошқа халқаро пул жўнатмалари ҳам амалга оширилмоқда. Улар орқали ўтказилган пул жўнатмалари миқдори эса, ҳисобот санасига 2 млн. 49 минг АҚШ долларини ташкил қилади.

Шунингдек, банкдаги депозитар сиёсат ҳам ўз янгиликлари билан миқдорларни доимо қувонтириб бормоқда. Хусусан, Конституциямиз қабул қилинганлигининг 14 йиллиги муносабати билан жорий қилинган тўрт турдаги янги омонатлар бунга яққол мисол бўла олади. Улар ичида энг юқори фоиз ставкали депозит “Саховат” бўлиб (йиллик 18 фоиз), унинг сақланиш муддати 6 ойидир. “Конституция” (4 ойлик) ҳамда “Баркамол авлод” (3 ойлик) омонатларига маблағ қўйган шахсга эса, банк йиллик 17 фоиз, “Саломатлик”-ка (2 ойлик) 16 фоиз миқдориди даромад тўлайди. Умуман, бугунги кунда банкда омонат турлари талайгина. Улардан тушган пул маблағларининг қолдиқ суммаси жорий йилнинг 1 ноябр ҳолатига 276 млн. 830 минг сўмни ташкил этмоқда. Бу кўрсаткич йил бошига нисбатан 25 млн. 320 минг сўмга ошган.

Гулшан ЮСУПОВА.

“Ўктамбанк” ХОАТБ Юртбошимиз томонидан 2006 йил 26 мартда қабул қилинган “Шахсий ёрдамчи, деҳқон ва фермер хўжаликларида чорва молларини кўпайтиришни рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги 308-сонли Қарор талабларини бажариш, қолаверса, янги ишчи ўринларини яратиш мақсадида Қашқадарё вилоятидаги жами 88 та кам таъминланган оилага чорва молларини сотиб олиш учун 76 млн. 32 минг сўм миқдорда имтиёзли кредитлар ажратди.

Жорий йилда “Ўктамбанк” ўз миқдорларига яна бир янги банк хизматини таклиф этди. 2006 йил август ойида мазкур банк Ўзбекистон банклари ассоциацияси қошидаги Умуммиллий процессинг маркази аъзолигига қабул қилиниб, 700 га яқин пластик картчаларни муомалага чиқарди. Бугунги кунда ушбу сўм картчакаларига эга бўлган миқдорлар жойларга ўрнатилган савдо терминаллари орқали ҳисоб-китоб ишларини бажаришмоқда.

Мана шундай замонавий ва сифатли хизматлар тез кунларда пойтахтимиз аҳолиси учун ҳам таклиф этилади. Яъни, яқинда “Ўктамбанк” ўз филиалини Тошкент шаҳрида очишни мўлжалланган.

«САМАРҚАНД» БАНКИ ЎЗ ФАОЛИЯТИНИ КЕНГАЙТИРМОҚДА

Мамлакатимизда хусусий банкларнинг ўз иш фаолиятларини дунё талаблари даражасида амалга оширишлари учун моддий ҳамда меъёрий база етарли даражада. Марказий банкнинг 67-сонли лицензияси билан 2000 йил декабр ойидан ўз иш фаолиятини бошлаган “Самарқанд” хусусий ёпиқ акциядорлик-тижорат банки барча имкониятларини миқдорлар манфаати йўлига сафарбар қилиб ишламоқда. Банкнинг бугунги кундаги иш жараёнини ўтган йиллар билан солиштирадиган бўлсак банк фаолиятида кескин ўзгариш ва ижобий силжишларни кузатишимиз мумкин. Булар асосан нималарда намоён бўлади?

Банкнинг эълон қилинган устав капитали 50,0 млн. сўмдан 1 млрд. 250 млн. сўмга кўтарилди. Жорий йилнинг 1 ноябр ҳолатига банк устав сармоясининг шакллантирилган қисми 815,0 млн. сўмни ташкил қилди. “Самарқанд” банки фаолиятининг географияси ҳам кенгайиб бормоқда.

Сўнгги даврда банкнинг асосий стратегиясига қандай ўзгаришлар киритилди? — деган саволимизга банк бошқаруви раиси Зиёдулла Абдумаликов қуйдагича жавоб берди.

Жорий йилда банк фаолиятини тубдан ўзгариштиришга, кўрсатилаётган хизматлар тури кўламини кенгайтиришга ва банкнинг ресурс базасини мустаҳкамлашга ҳаракат қилдик. Шунингдек, банк ўз фаолият доирасини кенгайтириб, республиканинг барча минтақаларидаги миқдорларига хизмат кўрсатиш учун мини-банклар тизимини яратмоқда. Айти вақтда Тошкент шаҳрининг марказида мини-банк тўлақонли ишга туширилиб Тошкент аҳолисига ўз хизматларини таклиф этмоқда.

Бугунги кунда “Самарқанд” банки бошқа тижорат банклари каби, кредитларни ажратишда иқтисодиётнинг реал сектори ривожига алоҳида эътибор бермоқда. “Самарқанд” банки томонидан ажратилган кредитларнинг қарийб 90 фоизи айнан кичик бизнес ва тадбиркорлик субъектларини молиялаштиришга, фермер хўжаликларига имтиёзли кредитлар ажратишга йўналтирилганлиги ҳам эътиборга лойиқдир. Ҳозирда банкнинг кредит портфели қолдиғи 540,1 млн. сўмни ташкил этади.

Мана 2006 йил ҳам якунланиб бормоқда. Бу йилда амалга оширилган ишлар, қўлланган чора-тадбирларнинг натижаси кейинги йилда нималарда намоён бўлиши мумкин?

Янги йилда банк ўз ресурс базасини шакллантиришда албатта ҳам банк, ҳам миқдорларга фойда келтирувчи хизмат турларини кенгайтиришга, банкнинг ҳудудий филиалларини кўпайтиришга, ходимлар салоҳияти ва билиминини оширишга ҳаракат қилади. Бундан ташқари, жорий йилнинг 11 ноябр куни Самарқанд шаҳрида Осиё тараққиёт банки вакиллари билан банкнинг кредит линияларини жалб қилиш бўйича музокаралар олиб борилди. Келгуси йил ушбу музокаралар натижасини кўриш ниятидамиз.

Шу ўринда таъкидлаб ўтиш лозимки, банкнинг мўтадил, бир меъёрдда фаолият олиб бориши унинг малакали ва салоҳиятли ходимларига ҳам боғлиқдир. Банк хизматларини ривожлантиришда, янги технологияларни ҳаётимизга жалб этишда ходимлар малакасини мунтазам равишда ошириб бориш мақсадга мувофиқ. Бунда эса ёшларнинг изланувчанлиги, тадбиркорлиги, ташаббускорлиги жуда кўл келади. Шу боис ҳам, Самарқанд банк ўз мутахассисларини малака ошириш учун чет эл банкларига юбориб бўйича ОТБ билан музокаралар олиб бормоқда. Банкнинг янги йилдаги янги режа ва мақсадларига муваффақият тилаган ҳолда банк раҳбари Зиёдулла Абдумаликовга суҳбат учун миннатдорчилик билдириб қоламиз.

Эъзоз КАМОЛОВА

«УНИВЕРСАЛБАНК»НИНГ ЯНГИ МИНИ-БАНКИ

«Универсалбанк» аҳолига сифатли хизмат кўрсатиш, фаолиятини кенгайтириш мақсадида Тошкент шаҳрининг Шайхонтоҳур туманида янги мини-банкни очди. Пойтахтимизнинг серкатнов кўчаларидан бирида жойлашган ушбу мини-банк миқдорларга хизмат кўрсатиш учун барча қулайликларга эга, замонавий компьютер техникалари билан жиҳозланган, ходимлар учун керакли шароитлар яратилган.

Айти вақтда «Универсалбанк»нинг Ўзбекистон бўйлаб 15 та мини-банк аҳолига хизмат кўрсатиб келмоқда. Энг кенжа мини-банк сифатида иш бошлаган “Лабзак” филиали миқдорларга қуйдаги хизматларни кўрсатади:

жисмоний ва юридик шахсларга ҳисобрақамларини очиб, молиявий лизинг операцияларини амалга ошириш; «Вестерн Юнион» ва бошқа пул жўнатмалари тизимидан фойдаланиш; консалтинг хизматларини амалга ошириш; учинчи шахс сифатида кафолат ва мажбуриятлар бериш.

Янги йилдан эса мини-банк таркибиде валюта айирбошлаш шохобчаси ишга тушади. Бундай янгилик мини-банк атрофида яшовчи аҳолининг узоғини яқин, оғирини энгил қилиши табиий.

Лайло АЗИЗОВА.

• Кадрлар тайёрлаш миллий дастури — амалда

Бу ҳақда Марказий банк Сурхондарё вилояти Бош бошқармасининг ходимлар билан ишлаш бўлими бошлиғи Қайом Абдураунов сўз юритиб, у ердаги кадрлар фаолияти билан боғлиқ чора-тадбирлар билан тиништирди.

Давлатимиз раҳбари ўз чиқишларида ислохотларнинг нечоғли самарали амалга оширилиши бевосита кадрлар сиёсати, уларни тўғри танлаш ва жой-жайига қўйиладиган боғлиқлигини алоҳида эътироф этганлар. Бош бошқармамиз ҳам ўзининг бу йўналишдаги фаолиятини ҳукуматимиз раҳбари томонидан билдирилган фикр-мулоҳазалар, шунингдек, Республика Марказий банки кўрсатмалари ҳамда “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури” асосида олиб бормоқда. Шунингдек, бошқарма бу борада ўзининг 2006-2008 йилларга мўлжалланган мақсадли дастурини тузган бўлиб, унга мувофиқ банк ходимларини тайёрлаш ва қайта тайёрлашнинг узлуқсиз тизими яратилган. Қолаверса, республикаимизнинг молия-иқтисод соҳаси бўйича нуфузли билим муассасаларида тахсил олиб келган юксак салоҳиятли ёшлар ҳам мазкур тизим асосида очилган марказ қошида қайта тайёрланиб, бевосита ҳудуддаги тижорат банкларига захира кадр сифатида етказиб берилади.

НАЗАРИЙ БИЛИМЛАР АМАЛИЁТ БИЛАН БОЙИТИЛМОҚДА

Ҳар қандай тизимни ривожлантириш кадрлар тайёрлаш ишларини такомиллаштириш билан боғлиқдир. Чунки ташкилот нуфузи пухта ишлаб чиқилган дастур асосидагина эмас, балки уни ҳаракатга келтирувчи куч — ходимлар салоҳияти билан ҳам ўлчанади. Бу борада ҳукуматимиз томонидан Кадрлар тайёрлаш миллий дастури ишлаб чиқилган бўлиб, республика Марказий банки ва унинг ҳудудий бошқармаларида ҳам кадрлар сиёсати айнан мана шу дастур асосида бошқарилаётгани тизимнинг ривожланишига катта таъсир қилмоқда.

Бундан ташқари, Бош бошқарма тизимда фаолият юритувчи ходимларни мунтазам равишда республика Марказий банки ҳузуридаги ўқув марказига бориб малака ошириб келишларини таъминлаган. Хусусан, жорий йилда мазкур марказнинг ўқув семинарларида жами 12 нафар ходим қатнашди. 14 нафар ходим эса, Бош бошқарма шўъбалари ва ҳудудий банкларда бўлишиб, ўз малакаларини оширишди.

Бошқарманинг турли бўлимларида фаолият юритувчи малакали ходимлар айти пайтда вилоят ҳокимлиги қошида ташкил этилган “Интеллектуал” кадрлар тайёрлаш марка-

зи, Термиз банк коллежи ҳамда “Камолот” ёшлар ижтимоий ҳаракати қошида ташкил этилган ўқув курсларига бориб банк-молия соҳасидаги сўнгги янгиликлар, жорий қилинган хизматлар борасида ёшларга амалий машғулотлар ўтишмоқда.

Бошқармада кадрларнинг маънавий ҳордиқ чиқаришлари учун бадиий кечалар ҳам ташкил қилиб борилади. Унда таниқли санъат намояндалари билан учрашувлар ташкил этилиб, давра суҳбатлари ўтказилади.

Назира МАВЛОНОВА.

«ИПОТЕКА-БАНК»

акциядорлик-тижорат ипотека банки акцияларининг 2006 йил 4 декабр P0775-2-сон билан рўйхатдан ўтказилган иккинчи эмиссия рисоласи

1. БАНК ТЎҒРИСИДА АСОСИЙ МАЪЛУМОТЛАР

Банкнинг тўлиқ ва қисқартирилган номи: «Ипотека-банк» акциядорлик-тижорат ипотека банки; «Ипотека-банк» АТИБ.

Банк рўйхат рақами ва санаси (банк лизенциясининг рақами): Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан 2005 йил 30 апрелда 74 рақам билан рўйхатга олинган ва 74-сонли банк операцияларини амалга ошириш ҳуқуқини берувчи лицензияга эга.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банкидаги вакиллик ҳисобрақами: №10301000900000937001

2. Банкнинг ташкилий-ҳуқуқий шакли: очик акциядорлик жамияти.

Манзили: Ўзбекистон Республикаси, Тошкент шаҳри, Пушкин кўчаси, 17-уй.

Тўлиқ почта манзили: 700000, Тошкент шаҳри, Мирзо-Улуғбек тумани, Пушкин кўчаси, 17-уй.

Солиқ органининг номи ва СТИР коди: Мирзо Улуғбек туман солиқ инспекцияси; СТИР 202858483

4. Устав капиталида беш ва ундан кўпроқ фоизга эга бўлган банкнинг барча акциядорлари рўйхати (акцияларни биринчи чиқаришда тўлдирилмайди):

Юридик шахслар – акциядорларнинг тўлиқ номи ёки жисмоний шахслар – акциядорларнинг Ф.И.Ш.	Юридик шахслар – акциядорларнинг почта манзили ёки жисмоний шахслар – акциядорларнинг паспорт маълумотлари	Акциядорнинг банк устав капиталидаги улуши	
		Сони (донада)	Улуши, фоизда
Ўзбекистон Республикаси Давлат мулк бошқариш давлат қўмитаси	Тошкент шаҳри, Ўзбекистон шох кўчаси, 55	879 410	9,41
“Тошкент сугурта” масъулияти чекланган жамияти сугурта компанияси	Тошкент шаҳри, Мовороунахр кўчаси, 14	1 103 546	11,81

Банкнинг овоз берувчи акцияларининг камида 5 фоизига эга бўлган акциядорига сезиларли таъсир ўтказа оладиган барча акциядорларнинг (таъсисчиларнинг) қуйидаги маълумотлари акс эттирилган рўйхати:

юридик шахслар учун – тўлиқ фирма номи, почта манзили, СТИР, банк устав капиталидаги улуши тўғрисида маълумоти, (агар мавжуд бўлса), Ўзбекистон Республикаси депозитар тизимидаги Ягона депонентлар базасидаги депонент коди;

жисмоний шахслар учун – фамилияси, исми, отасининг исми, паспорт маълумотлари, СТИР (агар мавжуд бўлса), банк устав капиталидаги улуши тўғрисидаги маълумот (агар мавжуд бўлса), Ўзбекистон Республикаси депозитар тизимидаги Ягона депонентлар базасидаги депонент коди.

Қуйидаги ҳолларда шахс банк акциядорига сезиларли таъсир ўтказа олади:

ўшбу шахс банк акциядори устав фонднинг камида 10 фоизига эгаллик қилганда;

расмий келишув ёки бошқа усул билан банк акциядори иштирокчилари, раҳбарияти, акциядорлари

рини бошқариш ёки раҳбарлик қилиш имкониятига эга бўлганда;

банк акциядори аъзоси бўлган тўлиқ ширкат бўлганда.

«Тошкент-инвест» молия инвестиция компанияси:

адрес: Тошкент шаҳри, Мовороунахр кўчаси 14; “Тошкент Суғурта” масъулияти чекланган жамияти устав капиталидаги улуши 28 фоизни ташкил этади. СТИР 202877279. Ўзбекистон Республикаси депозитар тизимидаги Ягона депонентлар базасидаги депонент коди 0001973.

Тошкент шаҳар ҳокимияти бинолардан фойдаланиш департаменти:

адрес: Тошкент шаҳри, Мовороунахр кўчаси 6; “Тошкент Суғурта” масъулияти чекланган жамияти устав капиталидаги улуши 55,7 фоизни ташкил этади. СТИР 201352538. Ўзбекистон Республикаси депозитар тизимидаги Ягона депонентлар базасидаги депонент коди 0834874.

Юридик шахслар - иштирокчиларнинг тўлиқ номи ёки жисмоний шахслар - иштирокчиларнинг Ф.И.Ш.	Юридик шахслар - иштирокчиларнинг манзили ёки жисмоний шахслар - иштирокчиларнинг паспорт маълумотлари	Иштирокчиларнинг банк устав капиталидаги улуши	
		сонин, доналарда	улуши, фоизда

5. Банк таъсисчилари рўйхати (фақат акцияларни биринчи чиқаришда тўлдирилади):

Ушбу акцияларнинг чиқарилиши иккинчи чиқарилуви бўлгани сабабли, жадвалдаги маълумотлар акс эттирилмаган.

6. Банк Кенгаши барча аъзоларининг қимматли қоғозларни чиқариш тўғрисида қарор қабул қилинган вақтдаги рўйхати:

Банк кенгаши аъзоларининг Ф.И.Ш.	Ҳозирги вақтда ва охириги уч йилда эгаллаган лавозимлари (банкда ва банкдан ташқарида)	банк устав капиталидаги улуши	
		сонин, доналарда	улуши, фоизда
Ашрафзонов Баҳром Боҳодирович	2000 йил феврал ойидан бугунгиг кунга қадар Ўзбекистон Республикаси Молия Вазирининг биринчи ўринбосари лавозимида ишламоқда, Ипотека банк Кенгаши Раиси;	-	-
Ҳасанов Собиржон Содиқович	2006 йил июндан ҳозирги даврга қадар ҳеч қаерда ишламайди, 2005 йилдан 2006 йил июнга қадар Ўзбекистон Республикаси Ташқи Иқтисодий Алоқалар ва Инвестициялар Вазирининг биринчи ўринбосари, 2003 йилдан 2005 йилгача Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт Вазирининг ўринбосари, Ипотека банк Кенгаши Раисининг ўринбосари;	-	-
Мусаев Дилшод Олимжонович	2006 йил апрел ойидан ҳозирги даврга қадар Ўзбекистон Республикаси Давлат Мулк Қўмитаси Раиси лавозимида ишламоқда, 2005 йилдан 2006 йил апрелгача Ўзбекистон Республикаси Президентининг иқтисодий-иқтисодий сўбат масалалари бўйича Давлат маслаҳатчиси биринчи ўринбосари, 2004 йилдан 2005 йилгача Ўзбекистон Республикаси Молия Вазирининг ўринбосари, 2004 йилда «Ўзбекистон мол-ҳом ашё биржаси» ОАЖ бошқарув раисининг ўринбосари, 2003 йил 2004 йилгача Давлат Марказий депозитарийи бош директори, Банк Кенгаши аъзоси;	-	-
Шоабдурахмонов Руслан Мавзурович	2005 йилдан ҳозирги даврга қадар Иқтисодиёт Вазирининг ўринбосари лавозимида ишламоқда, 2001 йил сентябрдан 2005 йилгача Тошкент шаҳар ҳокими, Банк Кенгаши аъзоси;	-	-
Тўхтаев Абдуқадир Ҳасанович	2005 йилдан ҳозирги вақтга қадар Тошкент шаҳар ҳокими лавозимида ишламоқда, 2005 йил январ ойидан 2005 йил апрел ойига қадар Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, 2001 йилдан 2005 йилга қадар Тошкент шаҳар ҳокимининг биринчи ўринбосари, Банк Кенгаши аъзоси;	-	-
Фармонов Александр Қосимович	1995 йилдан ҳозирги вақтга қадар Ўзметкомбинат акциядорлик ишлаб чиқариш бирлашмаси Бош директори лавозимида ишламоқда, Банк Кенгаши аъзоси;	354	0,004

Санакулов Қувондик Санакулович	2003 йилдан ҳозирги вақтга қадар Олмалиқ тоғ металлургия комбинатининг Бош директори лавозимида ишламоқда, Банк Кенгаши аъзоси;	354	0,004
Рашидов Азиз Расулович	2000 йилдан ҳозирги вақтга қадар «Тошкент-сугурта» сугурта компаниясининг Бош директори лавозимида ишламоқда, Банк Кенгаши аъзоси;	-	-
Максумов Турсун Абдуллаевич	2004 йилдан ҳозирги даврга қадар Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси Раисининг биринчи ўринбосари лавозимида ишламоқда 1972 йилдан 2004 йилгача «Ўзметморқурилишлойиха» институти директори, Банк Кенгаши аъзоси;	-	-

7. Банк Бошқаруви ёки қимматли қоғозларни чиқариш тўғрисида қарор қабул қилинган вақтда айнан шу вазифаларни бажарувчи бошқа ижро ва бошқарув органи барча аъзоларининг рўйхати:

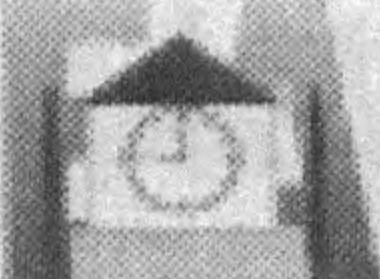
Ф. И. Ш.	(банкда ва ундан ташқари)	Банк устав капиталидаги улуши	
		Сони (донада)	Улуши, % да
1	2	3	4
Шорахбаров Равшан Қобулович	2005 йилдан ҳозирги вақтга қадар Бошқарув Раиси лавозимида ишламоқда, 2001-2005 йилгача, «Ўзсаноатқурилишбанк» Бошқарув Раисининг Биринчи ўринбосари;	-	-
Шукуров Ўткирбой Ўктамович	2005 йилдан ҳозирги вақтга қадар Бошқарув Раисининг Биринчи ўринбосари лавозимида ишламоқда, 2000-2003 йилгача Ўз.Р. Марказий Банки Тошкент вил. Бош Бошқармаси бошлиғи; 2003-2004 йилгача АТБ «Пахта Банк» Бошқарув Раиси ўринбосари; 2004-2005 йилгача ДАТИБ «Замин» банки Бошқарув Раиси;	-	-
Юлдашев Алижон Юсупович	2005 йилдан ҳозирги вақтга қадар Бошқарув Раисининг ўринбосари лавозимида ишламоқда, 2001-2004 йилгача Ўз.Р. Маразий Банки Сирдарё вилояти Бош бошқармаси бошлиғи; 2004-2005 йилгача Ўз.Р. Марказий Банки Монетар сўбат ва иқтисодий таҳлил департаменти директори;	-	-
Ғазиев Улуғбек Муллаханович	2005 йилдан ҳозирги вақтга қадар Бошқарув Раисининг ўринбосари лавозимида ишламоқда, 2003-2004 йилгача «Ўзсаноатқурилишбанк» Кредит хатларини бошқариш департаменти Кредит таҳлили бошқармаси бошлиғи; 2004-2005 йилгача Ўз.Р. Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академияси тингловчиси;	-	-
Қосимов Тохир Равшанович	2005 йилдан ҳозирги вақтга қадар Бош бухгалтер лавозимида ишламоқда, 2001-2005 йилгача «Ўзўйжойжамғармабанк» Бош бухгалтери;	144	0,002
Бахрамов Равшан Шобаратович	2005 йилдан ҳозирги вақтга қадар Иқтисодий таҳлил бошқармаси бошлиғи лавозимида ишламоқда, 1999-2005 йилга қадар «Ўзўйжойжамғармабанк» Иқтисодий таҳлил бошқармаси бошлиғи;	500	0,005

8. Устав фондида банкнинг улуши 5 (беш) ва ундан ортиқ фоизни ташкил этган барча юридик шахсларнинг рўйхати:

Ташкилотнинг тўлиқ номи	Ташкилий ҳуқуқий шакли	Манзили	Банкнинг юридик шахс устав фондидаги улуши, фоизда
«Охангаронлигилласт» очик акциядорлик жамияти	Очик акциядорлик жамияти	Тошкент вилояти Охангарон шаҳри, промзона 702431	36,1
«Эски шаҳар универсал бозори» очик акциядорлик жамияти	Очик акциядорлик жамияти	Жиззах вилояти, Жиззах шаҳри, Р.Исаева кўч. 72-уй	33,3
«Қўйлик дехкон бозори» очик акциядорлик жамияти	Очик акциядорлик жамияти	Тошкент шаҳри Фарғона йўли кўчаси, бозор майдони	31,1
«Уруғ-инвест» масъулияти чекланган жамияти қўшма корхонаси	Масъулияти чекланган жамияти	Тошкент шаҳри, Нукус кўч. 77-уй	26,0
«Ўйжойқурилиш» очик акциядорлик жамияти	Очик акциядорлик жамияти	Тошкент шаҳри, Широқ кўч. 100-уй	20,0
«Ўзкамунимаштаъминот» очик акциядорлик жамияти	Очик акциядорлик жамияти	Тошкент шаҳри, Ниёзбек кўч. 1-уй	20,0
«Паркент бозори» очик акциядорлик жамияти	Очик акциядорлик жамияти	Тошкент шаҳри, Паркент кўч. 74-уй	18,9
«Пойтахт савдо маркази» масъулияти чекланган жамияти қўшма корхонаси	Масъулияти чекланган жамияти	Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўч. 9	22,2
«Тошкент инвест» ёник акциядорлик жамияти Молия инвестицион компанияси	Ёник акциядорлик жамияти	Тошкент шаҳри, Мовароунахр кўч. 6-уй	16,7
«Қурилиш лизинг» очик акциядорлик жамияти	Очик акциядорлик жамияти	Тошкент шаҳри, Ўзбекистон шох кўч. 16А-уй	15,0
«Чилонзор буюм бозори» очик акциядорлик жамияти	Очик акциядорлик жамияти	Тошкент шаҳри, Халқлар дўстлиги кўч. 156-уй	14,5
«Қўқон нефтаэмармаланшлари» очик акциядорлик жамияти	Очик акциядорлик жамияти	Фарғона вилояти, Қўқон шаҳри, Истиклол кўч. 63-уй.	13,1
«Ўзсёлхозмашлининг» очик акциядорлик жамияти	Очик акциядорлик жамияти	Тошкент шаҳри, Абай кўч. 4А-уй	12,3
«Asko-Hamroh» очик акциядорлик жамияти	Очик акциядорлик жамияти	Тошкент шаҳри, Гулобод кўч. 12-13-уй	10,0
«Польёминик» очик акциядорлик жамияти	Очик акциядорлик жамияти	Тошкент шаҳри, Нукус кўч. 14-уй	9,8

9. Банкнинг Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ва ундан ташқарида жойлашган саноат, банк, молиявий гуруҳлар холдинглар, концернлар, уюшмалар, инвестицион институтлари, жамоат ташкилотлари, таълимий, товар, валюта, фонд, бошқа биржалардаги аъзолиги, уларнинг тўла номини ва манзилларини кўрсатган ҳолда:

(Давоми 6-бетда).

Гуруҳлар турлари	Номи	Манзили
Банк гуруҳлари	—	—
Молиявий гуруҳлар	—	—
Уюшмалар	Ўзбекистон банклар уюшмаси	Тошкент шаҳри, А.Тўқай кўчаси, 85
Инвестиция институтилари	—	—
Биржалар	Ўзбекистон Республикаси Валюта биржаси “Тошкент” Республика фонд биржаси	Тошкент шаҳри, Ш.Рашидов кўчаси, 4 Тошкент шаҳри, Бухоро кўчаси, 10

10. Банк филиаллари тўғрисида маълумотлар:
«Ипотека-банк»нинг республика барча вилоятларида ва Ташкент шаҳрида жойлашган 38 та филиаллари мавжуд.

Вилоятлар номи	Филиаллар сони	Вилоятлар номи	Филиаллар сони
Қорақалпоғистон Республикаси	1 та	Самарқанд вилояти	2 та
Андижон вилояти	2 та	Сирдарё вилояти	1 та
Бухоро вилояти	2 та	Сурхондарё вилояти	1 та
Жиззах вилояти	2 та	Фарғона вилояти	1 та
Қашқадарё вилояти	3 та	Хоразм вилояти	3 та
Наманган вилояти	1 та	Тошкент вилояти	6 та
Навоний вилояти	2 та	Тошкент шаҳри	11 та
Жами:	38 та		

11. Устав бўйича заҳира фонднинг ҳажми.
Қимматли қўғозларни чиқариш тўғрисидаги қарор қабул қилиш санасига заҳира фондининг ҳақиқий ҳажми.

Агар заҳира фонди қимматли қўғозларни чиқариш тўғрисидаги қарорни қабул қилиш вақтида шакллантирмаган бўлса, буни жавобда кўрсатиш лозим.

Банк Устави бўйича заҳира фонди устав капиталига нисбатан 15 фоиз миқдорида белгиланган ва 2006 йил 1 май ҳолатига заҳира фондининг ҳақиқий ҳажми 18 237 596 минг сўмни ташкил этади.

2. Чиқарилаётган акцияларнинг муомалаларга киритилиш шартлари

12. Чиқарилаётган акцияларнинг муомалаларга киритилиш шартлари:

а) чиқарилган қимматли қўғозлар тури ва шакли: **эгаси ёзилган оддий ва имтиёзли акциялар нақдсиз шаклида;**

б) чиқарилаётган акциялар сони: **1 654 566 (бир миллион олти юз эллик тўрт минг беш юз олти миш олти) дон, шу жумладан 1 430 283 (бир миллион тўрт юз ўттиз минг икки юз саксон уч) дон оддий ва 224 283 (икки юз йигирма тўрт минг икки юз саксон уч) дон имтиёзли акциялар;**

в) бир дон акциянинг номинал қиймати: **1 000 (бир минг) сўм;**

г) чиқаришнинг умумий ҳажми (номинал қийматида): **1 654 566 000 (бир миллиард олти юз эллик тўрт миллион беш юз олти миш олти минг) сўм;**

д) чиқариладиган ҳар бир акция берадиган ҳуқуқлар:

Банкнинг оддий акцияларнинг эгаси қуйидаги ҳуқуқларга эга:

банк акциядорлари реестрига киритилиш;

банк акциядорлари реестридан ўзлари ҳақида қимматли қўғоз ҳисобланмайдиган кўчирмалар олиш;

банк тугатилган ҳолда амалдаги қонунчиликда белгиланган тартибда унга тегишли бўлган улушга мутаносиб равишда мулк қисмини олиш;

банк акциядорлари умумий йиғилиши томонидан молия йили натижалари бўйича белгиланадиган миқдорда дивиденд олиш;

олинган дивидендлардан эркин равишда фойдаланиш;

банкнинг бошқарув органларидаги масалалар юзасидан зарур ахборотни олиш;

банкни бошқарувида иштирок этиш;

бир дон акция - бир овоздан иборат эканлигини ҳисобга олган ҳолда барча кўрилаётган масалалар бўйича овоз бериш ҳуқуқи билан банк акциядорлари умумий йиғилишида иштирок этиш;

банк томонидан кўрсатилаётган хизматлар ва уларнинг нархномалари тўғрисида ахборот олиш;

банкнинг молия-ҳўжалик фаолияти натижалари тўғрисида унинг уставига мувофиқ тўлиқ ва ишончли ахборот олиш;

қимматли қўғозлар бозорини бошқариш ва мувофиқлаштириш бўйича ваколатли давлат органи, шунингдек судда ўз ҳуқуқларини ҳимоя қилиш;

қимматли қўғозларни харид қилиш чоғида эҳтимоли бор зарарлар ва (ёки) фойданинг бир қисмини йўқотиши билан боғлиқ таваккалчиликни сўғурталаш.

оддий акция эгалари амалдаги қонунчиликда назарда тутилган бошқа ҳуқуқларга ҳам эгадирлар.

Банкнинг имтиёзли акцияларнинг эгаси қуйидаги ҳуқуқларга эга:

банк акциядорлари реестрига киритилиш;

банк акциядорлари реестридан ўзлари ҳақида қимматли қўғоз ҳисобланмайдиган кўчирмалар олиш;

банкнинг уставига белгиланган тартибда дивидендлар олиш;

олинган дивидендларни эркин тасарруф этиш;

банк тугатилган ҳолда амалдаги қонунчиликда белгиланган тартибда унга тегишли бўлган улушга мутаносиб равишда мулк қисмини олиш;

банкнинг молия-ҳўжалик фаолияти натижалари тўғрисида унинг уставига мувофиқ тўлиқ ва ишончли ахборот олиш;

қимматли қўғозлар бозорини бошқариш ва мувофиқлаштириш бўйича ваколатли давлат органи, шунингдек судда ўз ҳуқуқларини ҳимоя қилиш;

қимматли қўғозларни харид қилиш чоғида эҳтимоли бор зарарлар ва (ёки) фойданинг бир қисмини йўқотиши билан боғлиқ таваккалчиликни сўғурталаш.

Имтиёзли акция эгалари амалдаги қонунчиликда назарда тутилган бошқа ҳуқуқларга ҳам эгадирлар.

е) акцияларни жойлаштириш усули: **очик обуна орқали;**

ж) акцияларни жойлаштириш тартиби ва муддатлари:

Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси ҳузуридаги қимматли қўғозлар бозори фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш Марказидан рўйхатдан ўтганидан сўнг бир йил муддатда жойлаштирилади.

Акцияларни жойлаштирилиши банк томонидан эмиссия рисоласидаги мавжуд ахборотни кўрсатилган ҳолда акцияларни чиқаришнинг давлат рўйхатидан ўтказилган тўғрисидаги ахборотни оммавий ахборот воситаларида эълон қилган санасидан кейин икки ҳафтадан сўнг бошланади. Бунда кўрсатиб ўтилган икки ҳафталик муддат «Банк ахборотномаси» газетасида акцияларнинг чиқарилиши давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисида ахборот нашр этилиш санасидан бошлаб ҳисобланади.

Акцияларни жойлаштириш банк томонидан олди-сотди шартномалар асосида амалга оширилади, улар Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига мувофиқ рўйхатдан ўтказилади.

з) акцияларни жойлаштиришнинг тахминий баҳоси: **1 000 (бир минг) сўм**

и) акциялар бўйича тўловлар тартиби ва шартлари, шу жумладан ҳисоб-китоблар шакли, акция тўловлари учун маблағлар ўтказиладиган ҳисобрақамлар:

инвесторлар сотиб олинган акциялар қийматини банк билан олди-сотди шартномаси тузилган санадан бошлаб 5 (беш) банк кўни мобайнида тўлиқ тўлаши кўзда тутилади. Тўловлар юридик шахслар учун нақдсиз шаклида амалга оширилади, жисмоний шахслар учун нақд ва нақдсиз шаклида, шу жумладан пластик картчакалар ҳам орқали;

акциялар учун маблағлар мазкур эмиссия рисоласи давлат рўйхатидан ўтказилгунга қадар «29830-Акциялар учун аъзолик бадалларини тўлаш бўйича депозитлар» баланс ҳисобварағида, эмиссия рисоласи давлат рўйхатидан ўтказилгандан сўнг «30318-Чиқарилган акциядорлик капитал-оддий» баланс ҳисобварақларида юритилади. Аналитик ҳисобда акциядорлар бўйича алоҳида шахсий ҳисобварақлар юритилади.

к) акциялар чиқарилиши тўғрисида қарор қабул қилган органи ва қарор қабул қилинган сана:

«Ипотека-банк» акциядорлик-тижорат Ипотека-банки акциядорларининг умумий йиғилишининг 2006 йил 5 майдаги қарори;

л) банк уставига акциялар эмиссияси бўйича белгиланган турли чеклашлар, жойлаштирилаётган акцияларни сотиб олиши мумкин бўлганларга нисбатан чекланишлар:

Бир юридик ёки жисмоний шахс ёхуд битим орқали ўзaro боғланган ёки бир-бирининг мол-мулкани назорат қилувчи бир гуруҳ юридик ва жисмоний шахслар томонидан бир ёки бир нечта битим натижасида банк акцияларининг беш фоиздан ортиғи сотиб олинса, бу ҳақда Марказий банкка хабар берилиши, йигирма фоиздан ортиғи сотиб олинса, Марказий банкдан олдиндан розилик олинishi лозим.

м) инвесторнинг сотиб олинган акциялар бўйича олган даромадини солиққа тортиш:

Акциялар бўйича ҳисобланган дивидендлар амалдаги қонунчилик талабларига мувофиқ солиққа тортилади.

Акциялар тўлови пулсиз маблағлар билан амалга ошириладиган тақдирда, акция учун тўланиши мумкин бўлган мулкнинг рўйхати кўрсатилади.

Акциялар чиқарилишининг улуши, ушбу улуш жойлаштирилмаган тақдирда, акциялар чиқарилиши амалга ошмаган деб тан олинади (бундай улуш чиқарилган акциялар умумий сонининг 60 фоизидан кам бўлмаган миқдорда аниқланган бўлиши керак).

Акцияларнинг ўрнатилган улуши жойлаштирилмаган ва акциялар чиқарилиши амалга ошмаган деб тан олинган тақдирда тўлов сифатида банк томонидан олинган маблағларни қайтариш тартиби:

«Ипотека-банк» томонидан жойлаштириш жараёнида акциялар учун тўловлар фақат пул маблағлари билан амалга оширилади.

Мазкур эмиссия рисоласида қайд этилган акциялар ҳажмидан 60 фоизлик улуши бир йил муддати давомида жойлаштирилмаган тақдирда ушбу акциялар чиқарилиши амалга ошмаган деб тан олинади.

Акциялар чиқарилиши амалга ошмаган деб тан олинган тақдирда акциялар учун тўланган маблағларнинг қайтарилиши қуйидагича амалга оширилади. «Ипотека-банк» томонидан ушбу тўғрисида маълумот «Банк ахборотномаси» газетасида чоп этирилади. Акциялар учун тўланган маблағлар сармоядоларнинг аризаларида кўрсатилган «Ипотека-банк»да ёки бошқа банклардаги талаб қилиб олингунча ҳисобварақларига 30 кун давомида тўлиқ ўтказиб берилади.

14. Қимматли қўғозларга эғалик ҳуқуқларини ҳисобга олиш ва сақлаш тартиби, шу жумладан банкнинг қимматли қўғозлар эгалари реестрини олиб бораётган реестр юритувчининг, қимматли қўғозлар нақдсиз шаклда чиқарилган тақдирда эса уларга бўлган эғалик ҳуқуқи ҳисобини олиб борувчи депозитарийнинг ҳам тўлиқ фирма номи, шунингдек ташкилий-ҳуқуқий шакли, манзилгоҳ, почта манзили, телефони ҳамда тегишли фаолиятини амалга ошириш ҳуқуқини берувчи лицензия тўғрисида маълумотлар (рўйхат рақами, берилган санаси, лицензия берилган орган, амал қилиш муддати).

Эгаси ёзилган қимматли қўғозлар эгалари реестри банк томонидан мустақил равишда амалга оширилган ҳолда эса банкнинг реестр юритишини амалга ошираётган бўлинмаси, унинг почта манзили ва телефони кўрсатилади.

Қимматли қўғозларга эғалик ҳуқуқларини ўтиши ва ҳисобини юритиш тартибига доир асосий маълумотлар келтирилади.

«Ипотека-банк»нинг акциядорлар реестри «Биринчи банклараро депозитарий» масъулиятли чекланган жамияти - реестр юритувчи томонидан олиб борилади. Қимматли қўғозлар бозори фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш маркази томонидан «Биринчи банклараро депозитарий» МЧЖга реестр юритувчи фаолиятини амалга ошириш ҳуқуқини берувчи 2003 йил 10 ноябрдаги 740 рақамли лицензияси берилган, амал қилиш муддати 2008 йил 2 сентябргача.

«Биринчи банклараро депозитарий» МЧЖнинг манзили: Тошкент шаҳри, Охунбобоев кўчаси, 15; телефонлар: 133-29-07, 133-06-52.

«Ипотека-банк»нинг нақдсиз шаклдаги акциялари бўйича эғалик ҳуқуқи ҳисоби «Биринчи банклараро депозитарий» масъулиятли чекланган жамияти - депозитарийда юритилади. Қимматли қўғозлар бозори фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш маркази томонидан «Биринчи банклараро депозитарий» МЧЖга депозитарий фаолиятини амалга ошириш ҳуқуқини берувчи 2003 йил 10 ноябрдаги 739-рақамли лицензияси берилган, амал қилиш муддати 2008 йил 2 сентябргача.

«Биринчи банклараро депозитарий» МЧЖнинг манзили: Тошкент шаҳри, Охунбобоев кўчаси, 15; телефонлар: 133-29-07, 133-06-52.

Депозитарий ўз депонентларининг Марказий депозитарий вакиллик ҳисобварақларида жамлаб ҳисобга олиб бориладиган акцияларга бўлган ҳуқуқлар ҳисобини юритади.

Акциялар бўйича эғалик ҳуқуқи депозитарийда депо ҳисобварақлари бўйича ўтказиш йўли орқали амалга оширилади. Акцияларнинг эгалари (акциядорлар) ўз депо ҳисобварақларининг ҳолати ҳақида ғувоҳнома олиш ва ўзининг депо ҳисобварағи бўйича депозитарий томонидан ўтказилган операциялар тўғрисида ҳисобот олиш ҳуқуқига эга.

15. Қимматли қўғозларни жойлаштиришда иштирок этадиган ташкилотлар (андеррайтерлар) тўғрисида маълумотлар:

Қимматли қўғозларни жойлаштиришда иштирок этадиган ташкилотларнинг тўлиқ фирма номи, шунингдек ташкилий-ҳуқуқий шакли, манзилгоҳи, почта манзили, уларнинг функциялари, жойлаштириш услублари ҳамда банк ва ушбу ташкилотлар орасида тузилган шартноманинг (шартномаларнинг) муҳим шартлари, ҳақ тўлаш шартлари, шунингдек қимматли қўғозлар бозорида профессионал фаолиятини амалга ошириш ҳуқуқини берувчи лицензияларнинг муддатлари, берилган саналари, рақамлари ва уларни берган орган.

Андеррайтерлар жалб қилинмаган.

Банк мустақил равишда акцияларни жойлаштиради.

16. Қимматли қўғозлар эмиссия рисоласининг асли ва нусхалари билан танишиш тартиби ва жойи тўғрисидаги ахборот.

Рўйхатга олинган қимматли қўғозлар эмиссия рисоласининг тўлиқ матни жойлаштирилаётган ахборот-маълумотнома тизимлари ва даврий матбуот нашрларининг манзиллари ва реквизитлари.

Мазкур эмиссия рисоласини асли ва нусхаси билан Тошкент шаҳри, Пушкин кўчаси, 17-уйда жойлашган «Ипотека-банк» АТИБда танишиш мумкин.

Қўшимча равишда эмиссия рисоласининг нусхалари барча «Ипотека-банк»нинг филиалларига тарқатилади.

Потенциал инвесторлар эмиссия рисоласини кўриб чиқиш учун банкнинг қимматли қўғозлар бўлими ходимларига ёки Бошқарув раисига мурожаат қилишлари мумкин. Банк томонидан эмиссия рисоласини кўриб чиқиш учун ҳеч қандай тўловлар олинмайди ва ҳеч қандай дастлабки шартларсиз ва аризасиз эмиссия рисоласини таништириш учун инвесторларга тақдим этади.

Рўйхатдан ўтгандан кейин ушбу эмиссия рисоласининг матни «Банк ахборотномаси» газетасида чоп этилади. Тахририй манзили: 700000, Тошкент шаҳри, Ф. Мавлонов кўчаси, 1а.

17. Қимматли қўғозлар сотиладиган асосий жойлар (жой).

Қимматли қўғозлар обуна йўли билан жойлаштирилган ҳолда улар сотиладиган асосий жойлар (жой), улар нақд шаклда жойлаштирилган тақдирда эса нақд қимматли қўғозларнинг сертификатлари ва бланкаларини бериш жойлари (жойи).

Акцияларни сотиладиган асосий жойи қуйидаги манзилда: Тошкент шаҳри, Пушкин кўчаси, 17-уйда жойлашган «Ипотека-банк» АТИБда.

Қўшимча равишда бирламчи жойлаштиришни «Тошкент» республика Фонд биржасида олди-сотди битимлари тузиш орқали амалга ошириш мумкин.

3 МЛН.га ЯҚИН СУҒУРТА ШАРТНОМАСИ ТУЗИЛДИ

Шу йилнинг уч чорағида Ўзбекистон суғурта компаниялари 2,8 млн. та суғурта шартномаси туздилар. Бу 2005 йилнинг шу давридагига қараганда 4,1 фоиз кўпдир. Бу ҳақда «Банк ахборотномаси»га Молия вазирлигининг суғурта назорати бўйича давлат инспекциясидан хабар қилишди.

Хусусан, ихтиёрий суғурта турлари бўйича шартномалар улуши 2006 йил январь-сентябр ойлари мобайнида 91,8 фоизни (2005 йилнинг шу даврида 86,2 фоиз бўлган эди) ташкил этди.

Ўзбекистон суғурта компанияларининг умумий мукофот йиғимлари шу йилнинг тўққиз ойида 2005 йилнинг шу давридагига қараганда 12,9 фоиз кўпайиб, 34,1 млрд.ни ташкил қилди.

Тўпланган мукофот пулларининг умумий ҳажмида ихтиёрий суғурта турлари бўйича тушумлар улуши ўтган йилдаги 93,1 фоиз ўрнига ҳисобот даврида 93,4 фоизни ташкил қилди. Хусусан, мулкни ихтиёрий суғурталаш бўйича бадаллар умумий бадаллар суммасининг 74,7 фоизини (69 фоиз) ташкил қилди, жавобгарлиқни суғурталаш бўйича бадаллар 11,5 фоизини (17,9 фоиз), шахсий суғурта бўйича 7,2 фоизини (6,2 фоиз) ташкил қилди.

Тўпланган суғурта мукофотларининг энг кўп ҳажмлари «Ўзбекинвест» ЭИС МК (24 фоиз), «Ўзгросуғурта» ДАСК (22 фоиз), UVT Insurance (14,4 фоиз), Standart Insurance Group (11,9 фоиз) компанияларига, «Кафолат» ДАСК (7,5 фоиз) ҳиссасига тўғри келди.

Ҳозирги вақтда Ўзбекистонда 23 та суғурта компанияси, шу жумладан умумий суғурталаш соҳасида 22 та, ҳаётни суғурталаш соҳасида битта суғурта компанияси иш олиб бормоқда. Уларнинг умумий устав сармояси, шу йилнинг учинчи чорағи охирига, 66,3 млн. АҚШ доллари ва 15,6 млрд. сўм миқдорида шакллантирилган.

Денис БОРОДИН.

«МАДАД» УСТАВ САРМОЯСИНИ КЕНГАЙТИРАДИ

«Мадад» Ўзбекистон суғурта агентлиги (СА) кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига суғурта хизматлари кўрсатишга ихтисослашган бўлиб, у устав сармоясини 78,6 фоиз кенгайтириш ва икки миллиард сўмга етказишни мўлжалламақда, деб хабар қилишди агентлик раҳбарлари.

Устав сармоясини кенгайтириш ҳақидаги қарор агентликнинг кузатув кенгаши томонидан қабул қилинди ва акциядорларнинг 27 декабрда бўлиб ўтадиган навбатдан ташқари умумий йиғилиши кун тартибига киритилди.

«Мадад» раҳбарлари устав сармоясининг кенгайтирилиши 880 млн. сўм миқдоридаги навбатдаги еттинчи акциялар эмиссиясини чиқариш билан таъминлашни режалаштирмоқда. Эмиссияда ҳар бирининг номинали 700 сўм бўлган 1,258 млн. дон оддий эгасининг номи ёзилган акциялар чиқарилади.

Ҳозирги вақтда агентликнинг устав сармояси 1,12 млрд. сўм миқдорида шакллантирилган

бўлиб, номинал баҳоси 700 сўм бўлган 1,6 млн. дон оддий акциядан иборат. Қуйидагилар акцияларнинг асосий эгаларидир: Британиянинг Direct Associates Limited компанияси – 54,38 фоиз, Ўзбекистон Давлат мулки қўмитаси – 11,4 фоиз, ТИФ Миллий банк – 8,2 фоиз, «Микрокредитбанк» АТБ – 8,1 фоиз, «Ишонч» СК – 7,1 фоиз, «Ўзсаноат-қурилишбанк» АТБ – 6,25 фоиз.

«Мадад» СА 1995 йилда кичик ва ўрта тадбиркорликни суғурта билан ҳимоялаш учун ташкил этилган. Агентлик қарз олувчининг қайтарилмаган кредит учун жавобгарлигини гаров билан таъминланмаган қисми бўйича суғурталаш, акциядорлик жамиятларининг инвесторлар маблағ-

лари сақланиши учун жавобгарлигини суғурталаш, автомобил хайдовчиларинг фуқаролик жавобгарлигини суғурталаш бўйича хизматлар кўрсатади.

«Мадад» Ўзбекистон ҳудудида 13 та филиалга эга, 45 мингдан ортиқ мижозга суғурта хизматлари кўрсатади.

Ҳозирги вақтда Ўзбекистонда 23 та суғурта компанияси иш олиб бормоқда. Уларнинг устав сармояси 2006 йил 1 октябр ҳолатига 66,3 млн. АҚШ доллари ва 15,6 млрд. сўм миқдорида шакллантирилган.

Ўзбекистон суғурта компаниялари тўлаган мукофот пулининг умумий миқдори 2005 йилда 2004 йилдагига қараганда 1,3 баравар кўпайиб, 42,1 млрд. сўмни ташкил этди, қабул қилинган суғурта мажбуриятларининг умумий ҳажми ҳам 1,3 баравар ўсиб, 18,4 трлн. сўмга етди.

«Туркистон-пресс» НАА.

ХИТОЙ БАНК ОЛАМИНИНГ ТЎРТ УСТУНИ

Чет эл банклари учун молиявий чекловларнинг бекор қилиниши арафасида Хитойнинг тўртта энг йирик банки, яъни «катта тўртлик» банклари бир қатор жиддий ўзгаришларни бошидан кечирди.

Уларнинг мамлакат банк тизимидаги алоҳида мавқеини, омонат ва қарзлар бозоридаги улушини, шунингдек, Хитой иқтисодиётини эркинлаштиришга қўшган ҳиссасини ҳисобга олсак, ушбу банклар фаолияти ва улардаги ривожланиш жараёнлари қандай кечганлиги қизиқиш тўғдириши табиий.

2005 йил октябр ҳолатига Хитойнинг банк тизимида 30 мингдан ортиқ ташкилот, шу жумладан 3 та «сиёсий» банк («сиёсий банклар» жумласига Давлат тараққиёт банки, Экспорт-импорт банки, Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш банки қиради), 3 та давлат тижорат банки (ДТБ), 13 та акциядорлик-тижорат банки (АТБ), 115 та шаҳар тижорат банки, 626 та шаҳар кредит кооперативи (ШКК), 30438 та қишлоқ хўжалик кредит кооперативи (ҚХКК), 57 та қишлоқ хўжалик кооператив-тижорат банки, 238 та чет эл банкларининг ишлаб турган бўлими, 4 та бошқарувчи компания (БК), 59 та ишонч ва инвестиция компаниялари (ИИК), 74 та бизнес гуруҳлар билан боғлиқ, 12 та молиявий лизинг билан шуғулланадиган компания, 5 та автомобил ишлаб чиқаришни молиялаш компанияси ва бутун мамлакат бўйлаб тарқалиб кетган кўп сонли почта-жамғарма ташкилотлари кирган эди.

2005 йил охирида молия институтлари активларининг умумий ҳажми 27,64 трлн. юанга етди. Активлар бозорида асосан юқорида зикр этилган йирик давлат тижорат банклари етакчилик қиладди. Уларнинг улуши 50 фоиздан кўпроқни ташкил қиладди. Бу банклардан кейинги ўринларда тахминан 14 фоизли улушга эга бўлган АТБлар туради. 2005 йил ҳолатига кўра ХХРнинг 4 та давлат тижорат банки дунёдаги 50 та энг йирик банклар рўйхатига кирди.

Омонатлар ва кредитлар ҳажмининг ўсиши жиҳатидан Хитой ўта муваффақиятли ривожланиб келди. Тижорат банк иши бозори таркибида «катта тўртлик» монопол мавқега эга бўлди. Булар тўртта йирик давлат тижорат банки: Хитой банки (ХБ), Хитой қишлоқ хўжалик банки (ХҚХБ), Хитой саноат-савдо банки (ХССБ) ва Хитой қурилиш банки (Қурилишбанк)дир. Айнан давлат тижорат банклари ҳукумат томонидан банк тизимида амалга оширилаётган эркинлаштиришнинг локомитиви бўлдилар.

2006 йил 27 октябрда ХССБ акцияларини бирламчи очик жойлаштириш тугалланди. Бу мазкур соҳада жаҳон молия тарихидаги энг йирик воқеа бўлди. Шундай қилиб, «катта тўртлик»ка кирувчи учта банк (ХБ, ХССБ, Қурилишбанк) давлат тижорат банклари тоифасидан акциядорлик-тижорат банклари тоифасига ўтди. Шубҳасиз, бу воқеалар фақат Хитойда эмас, балки бутун дунёда ҳам банк ишининг ҳозирги ривожланиши жараёнида жуда муҳим ўрин тутди.

«Катта тўртлик» банклари Хитой иқтисодиётида жуда катта рол ўйнаганликлари ва ҳозир ҳам ўйнаётганликлари туфайли уларнинг фаолиятларини ба-тафсилроқ кўриб чиқамиз.

2006 йил 26 январда Хитой банк тизимини назорат қилиш ва бошқариш кўмитаси томонидан эълон қилинган статистика маълумотларига қараганда, 2005 йилда Хитойнинг асосий тижорат банкларида (давлат тижорат ва акциядорлик тижорат банкларида) умидсиз кредитлар коэффициенти биринчи марта ўлароқ, белгиланган миқдор даражасигача пасайди. 2003 йилда у 17,2 фоизни ташкил қилган бўлса, ҳозир 8,9 фоизга тенг. Ушбу рақамлар асосий тижорат банкларига нисбатан амалга оширилаётган сиёсат уларнинг ривожланишига ва молиявий ҳолатига ижобий таъсир кўрсатаётганлигидан далолат беради.

ХИТОЙ БАНКИ

Бутун ХХ аср мобайнида Хитой Банки мамлакат молиявий тарихида муҳим рол ўйнади. 1912 йилда Сунь Ятсен фармойиши билан асос солинган бу банк 37 йил мобайнида, 1949 йилда ХХР ташкил этилгунча марказий банк, шунингдек халқаро савдо ҳамда валюта алмаштиришга ихтисослашган банк вазифаси-

ни бажариб келди. Хитой Банки мамлакатнинг бош банки сифатида миллий молия секторини ривожлантириши керак эди. Бутун фаолияти давомида у таклиф қилинаётган хизматлар доирасини кенгайтириб ва бозорда амалга оширилаётган операциялар соҳасида пешқадамлик қилиб, бу бозордаги ўз улушини кўпайтириб боришга ҳаракат қилди. Хитой банки чет элда ўз филиалларини очиб, Хитойнинг ҳозирги банк тарихида янги даврни бошлади.

1949 йилда банк валюта алмаштиришга ва халқаро савдо ҳамда миллий иқтисодиётни ривожлантиришга ихтисослаштирилган давлат банкига айланди. 1994 йилда, Хитой ҳукумати амалга оширган молиявий ислохот доирасида, Хитой банки бошқа учта банк билан бирга давлат тижорат банкига айлантирилди.

У ўз тоифасидаги бошқа банклар орасида бош банк деб эълон қилинди. Катта миқдорда сармояга, қаттиқ ички назоратга, омонатларни ҳимоя қилиш тизи-

мига ва яхши хизмат кўрсатиш сервисига эга бўлган ушбу банк халқаро майдонда рақобатбардошликни кучайтириш мақсадида, назорат механизмларини, хатарларни бошқаришни яхшилаб бормоқда, персонални бошқариш соҳасида илғор усулларни жорий этмоқда ва янги махсулот ҳамда хизматларни илгари сурмоқда. 2004 йил 26 августда Хитой Банкига расман акцияларнинг назорат пакети давлат ихтиёрида бўлган банк мақоми берилди.

1929 йилда банк чет элда биринчи филиалини очган эди. Ўшандан бери у жаҳоннинг энг йирик молия марказларида муваффақият билан филиаллар очиб, ўз тармоғини 27 мамлакат ва минтақага ёйди. У бизнес юртишнинг замонавий концепцияларини жорий этиш учун биринчи бўлиб ажнабий мутахассисларни ишга ёллади. 2004 йил 14 июлда Хитой Банки 2008 йилда Пекинда бўладиган Олимпия ўйинларининг расмий ҳамкор банки деб эълон қилинди. У миллий ва хорижий мижозларга самарали ва сифатли хизматларни таклиф қиладди. Унинг иши соғлом турмуш тарзини тарғиб қилишга йўналтирилди.

Хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, ҳозирги вақтда Хитой Банки хорижий филиаллари сони жиҳатидан биринчи ўринда туради. Унинг фаолият соҳаси аъёнавий тижорат ва инвестиция банкларининг ҳамма молиявий хизматларини, шунингдек бир қанча суғурта хизматларини қамраб олади. У Сянган ва Аомин шаҳарларида пул чиқариш билан шуғулланадиган банклардан биридир. Банкнинг умумий активи 3,39 трлн. юанга етади.

ХИТОЙ ҚУРИЛИШ БАНКИ

Қурилиш банки ўз ҳаётининг дастлабки йилларида мамлакат учун аҳамиятли бўлган ҳамма объектлар қурилишига мўлжалланган маблағларни назорат қилиб турар эди. 1994 йилда молия тизимини ислох қилиш бошлангач, Хитой қурилиш банки кўп йиллар мобайнида ўзи бажариб келган молиялаш бўйича агент ҳамда сиёсий кредитлаш вазифаларини тегишлича Молия вазирлиги ва янги таш-

кил этилган Хитой Тараққиёт банкига топширди ва тижорат банкига айланиш йўлига ўтди. 2001 йил июл ойида «The Banker» журнали Хитой қурилиш банкни дунёнинг энг нуфузли мингта банкни рўйхатида 29-ўринга қўйди.

Қурилиш банки 2005 йилда ўтган бирламчи эмиссиядан кейин бошқариш, маъмурият, персонал орасида роллар ва функцияларни аниқ тақсимлаш каби соҳаларни сифат жиҳатидан яхшилашни кўзда тутган режани тасдиқланди.

Банк бизнес юртишнинг илғор технологияларини фаол жорий этиб, чет элдан мутахассислар таклиф қилмоқда ва мижозларга хизмат кўрсатиш даражасини ошириб бормоқда. Чунончи, банкнинг расмий сайтида қуйидаги бизнес-йўриқлар эълон қилинган. Биринчидан, мижозларга энг яхши хизмат кўрсатиш ва ҳодимлар учун аъло даражали карьера имкониятларини яратиб бериш, шунингдек, акциядорларнинг фойдасини максимал-

лаштириш орқали дунё миқёсидаги банкка айланиш. Иккинчидан, жамоа бўлиб ишлаш, профессионализм, инновациялар ва ҳамкорлик банк фаолиятининг моҳияти деб эълон қилинди. Учинчидан, ишонч, ғамхўрлик, ҳақгўйлик ва мантиқий изчиллик иш услуби сифатида тасдиқланди.

Ҳозирги вақтда банк ҳам давлатнинг, ҳам халқаро бозорнинг таъсирини ўзида ҳис қилмоқда. У дунёнинг 600 та банки билан вакиллик алоқаларини ўрнатган, 80 та мамлакатда операциялар олиб бормоқда.

ХИТОЙ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК БАНКИ

1949 йилда Хитой қишлоқ хўжалик банки (ХҚБ)ни ташкил этишдан мақсад, қишлоқдаги молия тизимини яхшилашдан иборат эди. Авваллари ХҚБ қишлоқ хўжалигини кредитлашга ихтисослашган давлат муассасаси бўлиб, у берадиган қарзга асосан донли экинлар харид қилинар эди. 1994 йилда банк қайта ташкил этилди. Ҳозирги вақтда ХҚБ филиаллари бутун мамлакатда, шунингдек Сингапурда ҳам жойлашган. Унинг таркибида 300 мингдан ортиқ одам ишлайди. Банк сармоясининг йиллик айланмаси 2004 йилда 13,3 млрд. АҚШ долларини ташкил қилди. 2005 йил охирида ХҚБ активларининг умумий қиймати (4,88 трлн. юан ёки 605 млрд. АҚШ долларини) бўйича Хитой савдо-саноат банктдан кейинги ўринда турадиган Хитойнинг иккинчи банки бўлиб қолди. Шунингдек, 2004 йил охиридаги маълумотларига кўра, ХҚБ томонидан берилган қарзларнинг умумий ҳажми 2 трлн. 590,07 млрд. юанни, депозитларнинг умумий ҳажми 3 трлн. 491,55 млрд. юанни, операциялардан олган умумий даромади 31,97 млрд. юанни ташкил қилди.

Сўнгги йилларда ХҚБ фақат қишлоқ хўжалигида эмас, бошқа соҳаларда ҳам амалга ошираётган банк операциялари доирасини тобора фаол кенгайтирмоқда.

Банк ўз мижозларига аъёнавий усуллар билан ҳам, телефон ва он-лайн банкинг усуллари билан ҳам хизмат кўрсатади. У оддий ва давлат қимматли қоғозлари билан бўладиган операцияларни ҳамда суғурталаш операцияларини амалга оширади ва бунда ижтимоий соҳани ҳам, иқтисодиёт соҳасини ҳам қамраб

олади. Пластик карточкалардан фойдаланиш воситасида кредитлаш усули фаол ривожланиб бормоқда. Бу ҳол банкнинг бозордаги улушини анча кенгайтирди ва банк томонидан амалга оширилаётган операциялар сонини кўпайтирди. 2004 йил охиригача ХҚБ томонидан 178,16 млн. дон банк карточкаси берилди, банкнинг улардан олган даромади эса 3,8 млрд. юанга етди.

ХИТОЙ САВДО-САНОАТ БАНКИ

1984 йилда асос солинган ХССБ 2005 йил 28 октябрда давлат тижорат банкидан акциядорлик тижорат банкига расман айлантирилди ва унга Industrial and Commercial Bank of China Limited деган ном берилди. 2005 йил охиридаги ҳолатга кўра унинг активлари 7,055 млрд. юанни ёки 893 млрд. АҚШ долларини, даромадлари 137,858 млрд. юанни, ишлаб чиқариш фойдаси 89,258 млрд. юанни, соф фойдаси 33,704 млрд. юанни ташкил этди. Воситачилик операцияларидан олган даромадлари 13,8 млрд. юанга ёки 1,71 млрд. АҚШ доллари етиб, олдинги йилдагига қараганда 20 фоиз кўпайди. 2005 йил маълумотларига кўра, банк ва унинг филиалларида 301 минг 623 нафар ходим ишлаган. Эмиссияга қадар ХССБда 18000 филиал, 2,5 млн. корпоратив мижоз, 150 млн. нафар якка мижоз бўлган. Унинг улушига Хитойда берилаётган қарзлар умумий ҳажмининг 15,4 фоизи тўғри келди. 2006 йил октябр ойида бир йўла Шанхай ва Гонконг фонд биржаларида ўтказилган бирламчи эмиссиядан кейин ХССБ бозор баҳоси бўйича умумий капиталлашуви 130 млрд. АҚШ доллари тенг бўлган дунёнинг энг йирик банкига айланди.

ХССБ фаолияти соҳасига юанда ва чет эл валютасида депозитлар ташкил этиш, жамғарма йўл чеклари ташкил этиш; чет эл валютасида қарзлар бериш, қимматли қоғозлар чиқариш, лизинг, воситачилик хизматлари, маслаҳат бериш, истеъмол кредитлари бериш ва бошқалар кирди.

ХССБ тузилиши қуйидаги тизимдан иборат: бош офис бутун банк тизимининг операция маркази, фойдани тақсимлаш ҳамда асосий бошқарув марказидир. Банкни бошқариш модели иерархияда бир босқич пастда турадиган даража устидан бевосита назорат қилишни ва яна иккита пастроқ босқични кузатиб боришни назарда тутди. 2005 йилда бошқариш тизими яна бир ўзгаришни бошидан кечирди. Ҳозирги вақтда ХССБ бошқарув тизимида учта унсур: бош акциядорлар йиғилиши, директорлар кенгаши ва бошқарувчилар кенгаши мавжуд. Буларнинг ҳар қайсиси ўз ҳуқуқ ва мажбуриятларига эга. Ҳозирги замон банкида бундай бошқарув механизмнинг мавжудлиги янада ҳамкорликни мустақамлашди ва таркибий қисмларнинг мустақиллигини сақлаб қолиш орқали банк мониторингининг самарадорлигини кучайтиради. Шундай қилиб, хатарларни бошқариш қобилияти ва ички назорат тизими кучаяди.

Англияда чиқадиган «The Banker» ва Американинг «World Financial Journal» журнали 2001 йилда ХССБни «Хитойнинг энг яхши банки» деб атади. «The Banker» журнали таърифлашча, ХССБ 2002 йилда дунёнинг 1000 та энг нуфузли банки рўйхатида ўнинчи ўринни эгаллаган.

2006 йил октябр ойида акцияларнинг бирламчи ошқора жойлаштирилиши муваффақиятли ўтгандан кейин, ХССБни Хитойнинг етакчи тижорат банкигина эмас, балки халқаро майдондаги муҳим молиявий унсур деб ҳам аташ мумкин.

Шундай қилиб, турли вақтларда ташкил этилган банклар ўзларининг алоҳида олинган вазифаларини бажариш мукотибида мамлакатнинг молия тизимида уйғунлашиб кетдилар. Уларнинг ҳар қайсиси ўз фаолият соҳасига эга бўлиб, бу соҳани мамлакатнинг иқтисодий ривожлантириш талаблари белгилаб берди. Ҳозирги вақтда банк фаолиятини универсаллаштириш тамойили намоён бўлди. Бу ҳолни кўп жиҳатдан Хитой банк тизимида юз бераётган ўзгаришлар билан ҳам изоҳлаш мумкин.

**Ахборот ва статистика бўлими
томонидан тайёрланди.**

БАНКЧИЛАР БЕЛЛАШУВИ

Мамлакатимизда мустақил банк тизимининг шаклланиши соғлом фикрли, жисмоний ҳамда маънавий етук кадрларни тарбиялаш билан боғлиқдир.

Марказий банк Сурхондарё вилоят Бош бошқармаси ташаббуси билан Сурхондарё вилояти банк тизимида соғлом турмуш тарзини шакллантириш, банк ходимларининг саломатлигини мустаҳкамлаш, келажак авлодни жисмонан соғлом ва маънавий бой этиб тарбиялаш мақсадида анъанавий тарзда турли спорт мусобақаларининг уюштирилиши ҳам юқоридаги фикримизнинг яққол далилидир.

Ҳаётимизнинг Асосий қонуни бўлмиш Ўзбекистон Конституциясининг 14 йиллигига бағишлаб

2006 йилнинг 2-3 декабр кунлари Сурхондарё вилояти банк жамоалари ўртасида банклараро волейбол мусобақаси ўтказилди. Ушбу мусобақаларда Марказий банк вилоят Бош бошқармаси, Инкассация бошқармаси ҳамда 12 та тижорат банклари жамоалари ўзаро куч синашдилар.

Мусобақа натижаларига кўра Марказий банк вилоят Бош бошқармаси жамоаси фахрли 1-ўринни, Инкассация бошқармаси 2-ўринни ва Халқ банки жамоаси 3-ўринни эгалладилар. Фолиб жамоалар дипломлар, Кубок ва пул мукофотлари билан тақдирландилар. «Энг яхши ўйинчи» деб топилган «Ҳамкорбанк» жамоаси ходими М. Хурсанов ташкилий қўмитанинг қимматбаҳо совғаси ва дипломи билан мукофотланди.

Юлдуз ЗОКИРОВА.

ТЎҚИМАЧИЛИК САНОАТИНИ ЮКСАЛТИРИШ ЙЎЛИДА

Мамлакатнинг тўқимачилик ва тикувчилик корхоналарини ўз таркибига олган «Ўзбекенгилсаноат» давлат акциядорлик компанияси (ДАК) 2006-2008 йилларда тўқимачилик саноатини модернизациялаш ва техника билан қайта қуроллантириш дастурини амалга оширишни режалаштирмоқда. Дастурнинг умумий баҳоси 466,85 млн. АҚШ долларини ташкил қилади, деб хабар қилишди «Ўзбекенгилсаноат» ДАК инвестициялар ва қўшма корхоналар ташкил этиш бош бошқармасидан.

Ўзбекистон Президенти И. Каримов томонидан тўқимачилик тармоғини модернизациялашнинг яқин уч йилга мўлжалланган дастури тасдиқланган бўлиб, унда тўқимачилик саноатида ишлаб турган 66 та корхона модернизациялаш назарда тутилган. Шу корхоналарнинг 60 таси «Ўзбекенгилсаноат» ДАК тизимига киради.

Янги технология ускуналари ишга тушириш ҳар йили кўшимча равишда 170,7 минг тонна йигирилган ип, 39,83 минг тонна трикотаж полотноси, 35,7 млн. метр газлама, 67,15 млн. дона тайёр тикувчилик ва трикотаж буюмлари, 58,6 млн. жуфт пайпоқ ишлаб чиқариш имконини беради.

Лойиҳаларни тўқимачилик корхоналари муассисларининг ўз маблағлари, шу жумладан чет эллик инвесторларининг маблағлари ҳисобидан молиялаш мўлжалланмоқда.

Президент қарори билан тўқимачилик корхоналари учун 2003 йилда белгиланган имтиёзларнинг амал қилиши 2009 йил 1 январга қадар узайтирилган. Хусусан, тайёр кийимлар, пайпоқ ва пойабзал ишлаб чиқаришга ихтисослашувчи чет эл инвестициялари иштирокидаги корхоналар бюджетга ҚҚСдан ташқари солиқ ва йиғимларнинг ҳамма турларини тўлашдан озод қилинган.

2005 йилда Ўзбекистонда тўқимачилик тармоғига чет эл инвестицияларини жалб этиш бўйи-

ча 2005-2008 йилларга мўлжалланган дастур қабул қилинган бўлиб, инвестицияларнинг умумий ҳажми 1,22 млрд. АҚШ долларини ташкил қилади. Бу маблағларни биринчи навбатда янги тўқимачилик корхоналари қуришга режалаштириш мўлжалланмоқда.

Илгари хабар қилинганидек, тўқимачилик тармоғига чет эл инвестицияларини жалб этиш дастури доирасида 94 та лойиҳани амалга ошириш мўлжалланган бўлиб, улар пахта толасини чуқур қайта ишлайдиган тўқимачилик корхоналарини ташкил этишни назарда тутди.

Дастурни амалга ошириш ҳар йили кўшимча равишда 329,9 минг тонна йигирилган ип, 34,8 минг тонна трикотаж, 144,4 млн. кв. метр дағал сурп, 186,6 млн. дона трикотаж буюмлар, шунингдек 65,5 млн. дона тикувчилик маҳсулотлари ишлаб чиқариш имконини бериши кутилмоқда.

Ўзбекистон пахта толасини ишлаб чиқариш бўйича дунёда бешинчи ва экспорт қилиш бўйича иккинчи ўринда туради. Республикада ҳар йили 3,5 млн. тоннага яқин пахта етиштирилади ва 1,0-1,2 млн. тонна пахта толаси ишлаб чиқарилади.

2005 йилда Ўзбекистон 1,188 тонна пахта толаси ишлаб чиқарди ва бу 2004 йилдиган 21,6 фоиз кўпдир.

«Туркистон-пресс» НАО.

ЛИЗИНГ РИВОЖИГА ЁРДАМ

Молия секторидagi ўз тажриба ва билимларини жамлаб оммалаштириш Европа тикланиш ва тараққиёт банкининг асосий мақсадларидан биридир.

Банк бозор иқтисодиётига ўтаётган ва ҳозирги вақтда лизингни ривожлантириш масаласи долзарб бўлиб турган мамлакатларда, хусусан Арманистон, Озарбайжон, Гўрзия, Қирғизистон, Молдова ҳамда Монголияда бир қатор тренинг дастурларини ташкил этади.

Ўзбекистонда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни молиялаш воситаси сифатида лизинг муносабатларини ривожлантиришга муҳим аҳамият берилмоқда. Шуни ҳисобга олиб, ЕТБ мамлакатимизда 2007 йилнинг 1 чорагида лизинг бўйича беш кунлик ўқув курслари ўтказишни режалаштирмоқда.

Дастурнинг мақсади лизингни оммавийлаштиришдан, Ўзбекистоннинг лизинг компанияларига зарур техникавий ва тижорат кўникмаларини беришдан иборат. Бу эса инвестицияларни сафарбар этишга ҳамда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик корхоналарини молиялашни соддалаштириш орқали иқтисодий ислохотларни қўллаб-қувватлашга ёрдам беради.

ЕТБнинг бозор иқтисодиётига ўтаётган мамлакатлардаги фаолияти лизинг битимлари кўпайишига олиб келди. Чунончи, 2003 йилда 53 млн. евро миқдорида 18 та битим имзоланган бўлса, 2005 йилда 250 млн. евро миқдорида 61 та битим имзоланди, 2006 йилда эса 70 та битим тузилиши кутилмоқда.

Лола АБДУАЗИМОВА.

• Жаҳон янгиликлари

УМУМЕВРОПА ФОНД БИРЖАСИ ТАШКИЛ ЭТИЛАДИ

Дунёдаги бир гуруҳ энг йирик инвестиция банклари Европа компанияларининг қимматли қўғозларини котировка қилиш учун ўзларининг янги фонд биржаларини ташкил этмоқдалар. Янги Умумевропа биржасини ташкил этишда қатнашаётган банклар гуруҳига Американинг «Ситигруп», «Голдман Сакс», «Мерилл Линч», «Морган Стэнли», Германиянинг «Дойче Банк», Швейцариянинг ЮБС ва «Креди Сюисс» каби йирик банклари кирган. Улар энг янги фонд майдончасининг акциядорлари бўладилар. Бу банклар Европа компаниялари қимматли қўғозлари айланмасининг деярли ярмини таъминламоқда.

VISA КОНТАКТСИЗ ТЎЛОВЛАРНИ БОШЛАЙДИ

Visa вакиллари компания келаси йили Буюк Британияда контактсиз тўловларни йўлга қўшишини тасдиқлади. Янги технологияни синаш имкониятига биринчи бўлиб Лондон аҳолиси эга бўлади.

Visa вакиллари компаниянинг бу қарорини тизимда иштирок этувчи ҳамма банклар қўллаб-қувватлаганини эълон қилдилар. Истеъмолчилар контактсиз карталардан кофе ва газеталар сингари арзон харидлар ҳақини тўлаш вақтида нақд пул ўрнига фойдаланишлари мумкин бўлади.

Бунинг учун истеъмолчилар иштирокчи дўконлардан қилган харидларининг ҳақини тўлашганда картани хавфсиз ўқиш қурилмасига қўйсалар, кифоя. Visa вакиллари сўзларига қараганда, хавфсиз ва рентабелли бўлган контактсиз тўловлар ярим сония ичида амалга оширилади. Бундан ташқари, барча нақд тўловларнинг 75 фоизидан кўпроғи 10 фунт стерлингдан камроқ суммага тўғри келганлигидан, контактсиз тўловларнинг жорий этилиши унча катта бўлмаган суммадаги транзакциялар учун нақд пул ўрнига карталардан фойдаланишни рағбатлантиришда асосий рол ўйнайди.

Visaнинг контактсиз технологиясини АҚШ банклари, шу жумладан Wells Fargo, Chase Bank ва яқиндагина US Bank тан олди.

MASTERCARD ЯНГИ СМАРТ-КАРТА ЧИҚАРДИ

MasterCard Осиё-Тинч океан, Ўрта Шарқ ва Африка минтақалари учун MasterCard PayPass M/Chip 4 Combi Card деган ном остида қўшалок интерфейсли (контактли ва контактсиз) янги смарт-карта чикарди. MasterCard EMV (Europay, MasterCard, Visa)нинг охириги авлод тўлов иловалари MULTOS қўшалок платформасида ҳам контактли, ҳам контактсиз тўлов ечимларидан фойдаланади. PayPass M/Chip 4 Combi Card картаси шахсий маълумотларни сақлаш ва излаш учун ҳам қўлланилиши мумкин.

Смарт-картанинг жорий этилиши шу каби маҳсулотларни ишлаб чиқарувчи ташкилотларни қўллаб-қувватлашга қаратилган MasterCard OneSmart дастури доирасида амалга оширилди.

Ушбу юқори технологик карточка дастурини рақобатбардош нархларда таклиф қилиш имконияти контактсиз тўловлар тан олинганлиги ва камхарж ноёб глобал ҳамкорлик тизими туфайли пайдо бўлди, деб ҳисоблашмоқда MasterCard компаниясининг Осиё-Тинч океан минтақасидаги вакиллари.

Чет эл матбуоти материаллари асосида.

ОБУНА-2007 ДАВОМ ЭТМОҚДА!

Маълумот учун телефонлар:
134-58-43, 134-43-18

ТАХРИР КЕНГАШИ:

Файзулла Муллажонов

(Тахрир Кенгашининг раиси),

Қахрамон Рофиев

(Тахрир Кенгашининг раис ўринбосари),

Равшан Охунов

(Тахрир Кенгашининг

масъул котиби),

Раҳмон Каримов

Абдурахмат Боймуротов

Баҳодир Хўжаев

Михаил Перпер

БОШ МУҲАРРИР

Шавкат Назаров

БОСИШГА ТАЙЁРЛОВЧИ:

«Moliya yangiliklari agentligi» МЧЖ

АХБОРОТ ХИЗМАТИ КЎРСАТУВЧИЛАР:

ЎЗА, «Туркистон-пресс» НАО,

«Иқтисодий ахборот агентлиги»,

«Бухоро-пресс» АА.

Реклама ва эълонлар учун

134-43-18

телефони орқали мурожаат қилинг.

ТАХРИРИЯТ МАНЗИЛИ:

700000, Тошкент,

F. Мавлонов кўчаси, 1а-уй.

e-mail: bankingnews@tshtt.uz

www: finance.uz

Босилган материаллар муаллифларининг нуқтаи назари тахририятнинг нуқтаи назарига мос келмаслиги мумкин. Рекламаларнинг мазмунини учун реклама берувчиларнинг ўзлари масъулдир.

Тахририятнинг ёзма розилиги бўлмаганда, «БА» да эълон қилинган материалларни кўчириб босишга ижозат берилмайди. Кўлёмалар такриз қилинмайди ва қайтарилмайди.

① Материал тижорат асосида чоп этилмоқда.

Газета Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлигида 137-тартиб рақами билан рўйхатга олинган.

Буюртма № Г-1404

Тираж 5039 нусха.

Босишга рухсат этилди

5.12.2006 й.

БАНК АХБОРОТНОМАСИ

АХБОРОТ—ТАҲЛИЛИЙ ГАЗЕТА

МУАССИСЛАР:

Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки

Жаҳон иқтисодиёти ва
дипломатия университети

«Moliya yangiliklari agentligi» МЧЖ

Тадбиркорликни ахборот билан
қўллаб-қувватлаш «Заковат»
ижтимоий жамғармаси